Germana Esperantisto

Der Deutsche Esperantist

Aperas duonmonate en du alternantaj eldonoj: **Eldono A (Propagando), Eldono B (Literaturo).** — **Abonprezo por jaro:** por Germanujo 2,— Sm, (por eksterlando 2,250 Sm). Unu eldono aparte: 1,— Sm (1,125 Sm). — Provabonoj por ka endara kvaronjaro 0,250 Sm (0,300 Sm) por unu eldono.

Erscheint halbmonatlich in zwei abwechselnden Ausgaben **Ausgabe A (Propaganda), Ausgabe B (Literatur).** — **Bezugspreis für ein Jahr:** für Deutschland 4,— M., (für das Ausland 4,50 M.). Jede Ausgabe einzeln: 2,— M. (2,25 M.). — Probeabonnements für ein Kalenderquartal 0,50 M. (0,60 M.) für jede Ausgabe.

Anoncoj: Vidu tarifon sur la kovrilo. — **Anzeigen:** Siehe Tarif auf dem Umschlag.

Alsenditajn artikolojn la redakcio laŭ bezono korektas. Nepresitajn manuskriptojn ni redonas nur, se oni aldonis poŝtmarkon por la resendo

9a Jaro No. 5 A || Redakcio kaj Eldonejo: Berlin SW. 68, Lindenstr. 18/19 || Majo 1912

Enhavo:

Noto.

Pro manko de sufiĉa loko en tiu ĉi numero, kaj precipe pro kelkaj okazintaĵoj de la lasta tempo, kiuj instigis min ŝanĝi mian artikolon pri „La demando pri internacia organizo“, mi publikigos la finon de la artikolo nur en la proksima numero. *F. Ellersiek.*

Esperanto kaj la internaciaj servoj de poŝto kaj telegrafo.

Dank' al la klopodoj de S-roj G. Chavet-Paris kaj Balandier-Dijon, la *Esperantista Asocio de la oficistaro de la Poŝto, Telegrafo kaj Telefono de Francujo kaj kolonioj (A. E.)* fondiĝis la 27an de Februaro. La nova asocio aniĝis sin al la *Internacia Ligo de esperantistaj poŝtoficistoj* — Ildepo — kiel sekcio. Ĝoje kaj kun granda kontentiĝo oni devas saluti la kreskantan esperantistaron inter la gepoŝtistaro tutmonda. Kiel grava la demando pri lingvo estas por la internaciaj poŝtaj, telegrafaj kaj telefonaj rilatoj, klare kaj konvinke pruvas S-ro Chavet en artikolo, aperinta en *La Revuo* (Januaro 1912). Ni ĉerpas el ĝi jenon:

„Ni montros, ke ankaŭ en la funkciado de la diversaj internaciaj servoj de poŝto kaj telegrafo la uzo de Esperanto alportas multajn profitojn, sed kompreneble, ni supozas, kiel unuan kondiĉon, ke nia lingvo estus studata de ĉiuj poŝtoficistoj.

Por la poŝtmarkoj plej uzataj en la internacia servado, oni jam alprenis internacian lingvon, la lingvon de la koloroj. Oni scias, ke la verda, ruĝa kaj blua koloroj respektive signifas, ke la poŝtmarkoj, kiuj ilin montras, havas la valoron de 5, 10 kaj 25 centimoj.

Por la ordinara poŝtkarto, kaj por la karto kun pagita respondo, la lingva demando estas malmulte grava. Hodiaŭ permesite estas presi la vortojn „Poŝta Karto“ en ĉiuj lingvoj, kaj tiuj vortoj ne estas devigaj sur la kartoj, kiuj venas de la privata industrio. Sur la poŝtkartoj kun pagita respondo, uzataj preskaŭ ekskluzive por la internaciaj rilatoj, la presita teksto povus esti redaktita en Esperanto.

Multe da formularoj, uzataj en la internacia servado, estas dulingvaj, t. e. redaktitaj en la lingvo de la origina lando kaj en franca lingvo. Tiu regulo estas aplikita ekzemple sur la formularoj de internaciaj poŝtmandatoj, ricevavizoj, de enregistritaj sendaĵoj, plendoj pri perditaj objektoj, paperetoj gluotaj sur la korespondoj resendotaj al la sendinto, kun la vortoj „Nekonata, foririnta, mortinta“. Principe, tiuj estas do nekompreneblaj de la personoj, kiuj konas nek la francan lingvon, nek la lingvon de la origina lando. Pri la resenditaj leteroj, la leterportistoj ordinare skribas dorsaflanke, kelkfoje kun multaj detaloj, la motivojn, pro kiuj la koncernata sendaĵo ne povis esti transdonata al la difinita persono. Tiuj manskribitaj notoj tre utile kompletigas la iom ne sufiĉajn vortojn „Nekonata, foririnta, k. t. p.“, sed ili estas tute ne legeblaj, se la sendinto, al kiu oni resendas la objekton, ne konas la gepatran lingvon de la komplezema leterportisto. Tio pli malofte okazus, se tiu lasta povus redakti siajn notojn en Esperanto.

Pluajn rimarkojn oni povas fari speciale pri la internaciaj poŝtmandatoj. Oni scias, ke la granda plimulto el la regnoj akceptis, por la internaciaj rilatoj, specialan unuforman formularon de poŝtmandato, pagota ĉe la loĝejo mem de la ricevonto. Tiuj mandatoj portas la sumon senditan, skribitan per arabaj ciferoj kaj per literoj. Kaj la mandatoj estas regulaj kaj pageblaj nur kondiĉe, ke la sumo skribita per literoj estu la sama, kiel la sumo skribita per ciferoj. Sed tiu kontrolo, farebla en la origina lando, fariĝas neebla en la lando de la ricevonto, ĉar la sumo estas skribita per literoj en la lingvo de la origina lando, lingvo plej ofte nekomprenebla de la oficistoj de la alia lando. Praktike, eraroj estas maloftaj; efektive, tiuj mandatoj estas kontrolataj ĉe la foriro, kaj plie ili

restas ĉiam en la manoj de oficistoj kaj la okazoj de falsigo estas ne grandaj. Tamen eraroj estas ĉiam eblaj, kaj pri tio konsentas la jena regulo, kiun ni trovas en la speciala regularo pri la servado de internaciaj poŝtmandatoj:

— „La Administracioj devas komuniki unu al la aliaj, per la pero de la Internacia Oficejo, la ortografion de la nomoj de nombroj, de 1 ĝis 1000, kiuj povas esti skribitaj per literoj, en iliaj respektivaj lingvoj, sur la mandatoj, kiujn ili liveras."

Kia komplikaĵo! Kaj kiom pli simple estus decidi, ke la sumo estu skribita en Esperanto, lingvo, en kiu la skribado de la nombronomoj estas speciale simplega kaj mirige logika!

Ne ĉiuj regnoj, aliĝintaj al la poŝta Unio, subskribis la specialan interkonsenton pri la kartmandatoj. Ekzemple Britujo ne subskribis ĝin. Sekve, la mandatoj, kiuj venas el Britujo por Francujo, estas redaktitaj sur formularoj preskaŭ ekskluzive redaktitaj en angla lingvo, kaj ofte ni vidis poŝtoficistojn provi, sed vane, la legadon kaj komprenon de tiuj formularoj.

Alia malfacilaĵo ekzistas por la mandatoj, kiuj venas el Rusujo, kies lingvo ne uzas la latinajn literojn. La mandatoj, kiuj venas el Rusujo por Francujo, estas entute reskribataj, de la franca Administracio, sur ordinaraj formularoj de internaciaj poŝtmandatoj. Tiu transskribo prokrastas la pagon de la mandato, dum almenaŭ du tagoj, ĝi malebligas la samtempan sendadon de kupono rezervita por la privata korespondo, kaj, fine, pligrandigas la kaŭzojn de eraroj. Rezultas, ke, ofte, malfacile estas legi la nomojn de la sendinto kaj lian adreson sur tiuj novaj formularoj. La simpla uzo de Esperanto multe simpligus tiun funkciadon, ebligante, ke la rusaj mandatoj trairadu en la francan administracion.

Ĉiuj Esperantistoj konas kaj uzas la respondkuponojn, kiuj konsolus nin iom pri la nealpreno de internaciaj universalaj poŝtmarkoj, se oni ne devus pagi ilin unu kvinonon pli kare, ol estas ilia vera valoro. Sed tiu plua kvinono estis postulata por eviti la diversajn spekulaciojn, kiuj rezultas el la variebleco de la monaj ŝanĝtarifoj. Tiuj respondkuponoj portas noteton redaktitan en kvin lingvoj. Se oni uzus nur Esperanton, oni povus presi sesfoje pli longan noton kaj tiu noto povus do esti pli detala kaj pli klara.

Saman rimarkon mi faros pri la „libretoj por identigo". Dank' al tiuj libretoj, vi povas konstatigi vian identecon en ĉiuj landoj aliĝintaj al la speciala interkonsento pri tiu poŝta servo; nun ili estas dekunu; la libretoj portas noteton redaktitan en dek unu lingvoj! Sur tiuj libretoj, la konstato de identeco okazas trimaniere: per la subskribo, per la fotografaĵo, kaj per la priskribo de la vizaĝo de la posedanto de la libro. Sed oni tuj rimarkos ke tiu lasta procedo estas tute senutila, ĉar tiu priskribo farita en la origina lingvo, ne estas ĉie legebla.

Por ne trograndigi tiun artikolon, mi ne citos ĉiujn ekzemplojn; mi ne parolos, inter aliaj, pri la poŝtaj pakaĵoj, multe uzataj en la internaciaj rilatoj, sed mi diros kelkajn vortojn pri servo, kiu havas specialan intereson por la Esperantistoj, la servo de poŝtaj ĉekoj kaj transpagoj.

Tiu servo funkcias en Aŭstrujo de 1883, en Hungarujo de 1889, en Svisujo de 1906, en Germanujo de 1909, kaj oni projektas ĝian funkciigon en Belgujo, Nederlando kaj Francujo. Oni konsideras la Poŝtan Administracion, ĉu kiel centran bankon unikan (Aŭstrujo, Hungarujo) ĉu kiel sidejon de certa nombro de centraj regionaj bankoj (Svisujo). Ĉiu persono povas malfermigi por si konton ĉe la Poŝto, kaj la monsendoj estas anstataŭataj de la jenaj operacioj:

Se A., kiu ne havas konton ĉe la poŝto, volas sendi monsumon al B., kiu havas konton, A. donas la monon al la poŝto, kiu enskribas la sumon en la krediton de B.

Se B., kiu havas konton, volas sendi monon al A., kiu ne havas konton, B. sendas al A. ĉekon pagotan ĉe la poŝto.

Se B., kiu havas konton, volas sendi monon al C., kiu havas ankaŭ konton, li simple donas al la poŝto ordonon pri transpago, kaj la sumo estos enskribata en la debiton de B. kaj en la krediton de C.

Sed tuj oni rimarkas, ke tio estas la sistemo de nia Ĉekbanko Esperantista, kaj ke la Esperantistoj jam realigis por si, dank' al la transpagiloj de Ĉefeĉ, la tutan internaciigon de la afero.

Tiun internaciigon kelkaj poŝtaj administracioj jam provis. Ekzemple Aŭstrujo organizis poŝtajn transpagojn, per la pero de bankoj, kun Germanujo, Italujo, Britujo, Svisujo; sed la Esperantistoj pruvas, laŭ nediskutebla maniero, kiom la uzo de Esperanto faciligas la internaciigon de tiu praktikega sistemo.

Se ni pritraktas nun la telegrafan servadon, ni tie vidas tre gravan lingvan demandon. Nun, pli ol kvardek lingvoj estas akceptataj por la redaktado de telegramoj. Ni opinias, ke oni povos, facile, akceptigi Esperanton inter tiuj kvardek lingvoj. Efektive, inter la akceptitaj lingvoj troviĝas la latina, enskribita, laŭ propono de francaj delegitoj, ĉar oni supozis eble, ke tiu lingvo estas uzata, kiel internacia lingvo, de kelkaj scienculoj aŭ eklezіuloj. Sed ni facile povas pruvi, ke Esperanto estas multe pli uzata, ol la latina lingvo en la internaciaj rilatoj.

Neeble estas peti de la telegrafaj oficistoj, ke ili ĉiam distingu inter tiuj kvardek lingvoj, kaj decidu, ĉu iu lingvo, iom stranga, estas inter la permesataj aŭ ne. Plie, la starigo de regularo por la taksado de la telegramoj estas tre malfacila pro la diversaj strukturoj de tiuj multaj lingvoj. Oni devis multe diskuti, ĉu oni kalkulos laŭ la vortoj, aŭ laŭ la signoj, kaj oni fine decidis, ke, en la internaciaj rilatoj, neniu vorto povas enhavi pli ol dek literojn. Fine, la fakto, transsendi telegrafe telegramojn en lingvo nekonata de la sendanta kaj ricevanta oficistoj, kaŭzas multajn erarojn, kaj, ofte, la ricevitaj telegramoj estas tute malsamaj al la senditaj.

Mi ne opinias, ke bone kaj eble estus, trudi Esperanton, kiel ekskluzivan lingvon por la telegrafaj internaciaj rilatoj. Oni devas konservi la eblecon, telegrafi en ĉiu ajn lingvo. Sed la uzo de Esperanto, almenaŭ rekomendita, favorigita, oftigita, multe simpligus la laboron pri taksado, transsendo kaj ricevado de la telegramoj. Se estus konstatite, ke la telegramoj en Esperanto estas transsenditaj pli facile kaj korekte ol la aliaj, se eĉ oni alprenus por tiuj telegramoj specialan favoran tarifon, la publiko volonte kutimiĝus telegrafi en nia lingvo ĉiufoje, kiam la uzo de alia lingvo ne estus absolute necesa.

Esperanto povos, fine, esti tre utile uzata en la telefona servado. En la unua Konferenco de la Internacia Federacio de Poŝtoj, Telegrafoj kaj Telefonoj (Paris

1911) la holanda delegitino proponis interŝanĝon de telefonistoj inter la diversaj nacioj: la servado, ekzemple, de la telefona linio Paris—Amsterdam estus plenumata, alterne, de du francaj kaj de du holandaj oficistoj tiamaniere, ke ĉiam la du personoj, kiuj estas je la ekstremaĵoj de la linio, parolus la saman lingvon. Mi ne scias, ĉu tiu propono estas praktika, sed kiom pli simple estus proponi, ke la telefonistoj uzu Esperanton!"

Certe S-ro Chavet ĉiel pravas. Liaj tre pripensindaj vortoj gajnas pli grandan gravecon, kiam oni konsideras, ke franco tiel skribas, kies gepatra lingvo estas la oficiala lingvo de la Universala Poŝt-Unio kaj de la Unio de telegrafaj Administracioj. Mondonregantan rolon ne plu povas ludi iu nacia lingvo: ĝustatempe prezentiĝas Esperanto, la jam ĉiulande konata internacia helplingvo!

La adreso de la franca Asocio estas: Paris, 51, rue de Clichy; la adreso de la Internacia Ligo estas: Breslau (Germanujo), Maxstrasse 22. La Internacia Ligo (Ildepo) ja kreskas kaj trovis anojn ankaŭ en Germanujo (korporativa membro: Germana Esperanto-Unuiĝo de poŝtaj kaj telegrafaj oficistoj), Aŭstrio kaj Hungarujo; izolitaj esperantistaj poŝtistoj troviĝas en Svisujo, Holando, Finnlando, Svedujo, Anglujo, Ameriko, Aŭstralio, — laŭ tio, kion oni povis konstati ĝis nun. Sed konsiderante la gravecon de la pritraktata demando oni devas konfesi, ke la anaro de Ildepo ankoraŭ estas malgranda. Do, samideanoj, bonvolu helpi; aniĝu, se vi estas poŝtoficistoj; (jara kotizo: 1 Sm.) komuniku al la subskribinto adresojn de poŝtistoj esperantistaj aŭ interesataj pri Esperanto, por ke oni konu kaj kolektu la fortojn!

Breslau 16, Maxstrasse 22.

Arnold Behrendt,
Supera Poŝtpraktikanto.

---

8. Universala Kongreso Esperantista Krakovo 11—18 Aŭgusto 1912.

La teĥnika organizo de la antaŭkongresaj laboroj ludas certe gravan rolon, ĉar ju pli bonaj kaj celkonformaj estas la teĥnikaj aranĝoj, des pli granda ordo regas dum la Kongreso mem. La plej ĝusta metodo en ĉiu organiza laboro estas zorge atenti detalojn, kiuj unuavide povas ŝajni eĉ tute malgravaj, sed oni ne forgesu, ke grandaj verkoj konsistas ja el detaloj.

Tion mi tuj povas pruvi, donante la priskribon de l' sistemo, kiun la Organiza Komitato akceptis por ordigado de la kongresaj aliĝoj. Nome oni uzas la sistemon de „kartotekoj", kiuj aspektas jene: La nomoj de la kongresanoj kaj ĝenerale ĉiuj aliaj informoj, rilatantaj la personon de l' kongresano, estas enskribataj sur apartaj folioj, kiuj dividiĝas en kvar specojn. Unu kartoteko enhavas foliojn, ordigitajn laŭ la numeroj de aliĝoj, la dua foliojn laŭ nomoj de la kongresanoj, la tria laŭ la landoj kaj la lasta laŭ la profesioj. La utilo de tiu sistemo estas evidenta: Se ekz. dum la Kongreso iu volas kunvoki siajn samlandanojn, li venos en la sekretariejon, kie li tuj povas ricevi la nomojn kaj adresojn de siaj samlandaj gesamideanoj. La samo koncernas ankaŭ la fakajn kunsidojn, ĉar en la sekretariejo oni ĉiumomente povos sciiĝi pri adresoj de samprofesianoj.

Sed tiu aranĝo ne solvas ankoraŭ la tutan problemon de la interkomunikiĝo de l' kongresanoj, ĉar ne sufiĉas sciiĝi pri ilia adreso; oni devas atingi la serĉatan personon. Por kontentigi tiun postulon, estos starigita dum la Kongreso t. n. „privata poŝto", kies funkciado estos jena: En la Akceptejo estos speciala skribo-ĉambro por la kongresanoj, en kiu troviĝos ĉiam provizo da leterpapero por senpaga dispono de la kongresanaro. Se iu deziros renkontiĝi kun sia konatulo, li skribos al li leteron (kompreneble neafrankitan) kaj ĵetos ĝin en specialan leterkeston. Pri tiu „privata poŝto" zorgos unu el la komitatanoj, kiu ĉiuhore prenos la leterojn el la kesto kaj portos ilin en la sekretariejon, kie li havos specialan lokon por sia oficado. La sola kondiĉo estas, ke la kongresanoj kiel eble plej ofte venadu al li kaj demandu pri korespondaĵoj.

Kompreneble estas, ke krom tiu „privata poŝto" funkciados ankaŭ „oficiala poŝto". En la Akceptejo estos aranĝita kongresa poŝtoficejo, kiu estos malfermita seninterrompe la tutan tagon t. e. de la 8 h. matene ĝis la 7 h. vespere. La servon faros poŝtoficistoj, parolantaj Esperanton, ĉar en Krakovo tre multaj poŝtistoj konas nian lingvon.

Oni ne forgesu tamen, ke la Kongresa Oficejo ne povos en ĉiu rilato anstataŭi la ĉefpoŝtejon, ĉar tio estas simple neebla. Sekve povos okazi, ke kelkajn aferojn la kongresanoj devos prizorgi jam en la ĉefpoŝtejo. Pro tio la Komitato faris ĉe la poŝta Administracio konvenajn klopodojn kaj ricevis de ĝi firman promeson, ke dum la kongresa semajno la oficado en la ĉefpoŝtejo estos konfidita nur al tiuj geoficistoj, kiuj konas Esperanton. Certe, tio estas, flanke de la Krakovo poŝtestraro, laŭdinda pruvo de granda favoro al la Oka Kongreso.

La adreso por la poŝto de la kongresanoj estas tute simpla. Oni adresu: Kongreso Esperantista, por Sro X. Y. el . . . (ekz. Berlin), Krakovo, Aŭstrio-Galicio.

Unu el la plej malfacilaj taskoj de la porkongresaj laboroj estas ĉiam la enloĝigado de la gastoj. Feliĉa kuntrafo de la cirkonstancoj plifaciligis al la Organiza Komitato la tiurilatan laboron, ĉar en monato Aprilo de la kuranta jaro estis malfermitaj en nia urbo tri novaj hoteloj kaj du pensionoj, tre elegante kaj komforte aranĝitaj.

Tamen gravan rolon ludas ne nur la loĝejoj mem, sed ankaŭ la sistemo de enloĝigado. En tiu rilato la Organiza Komitato enkondukas novaĵon, kiu certe trovos aprobon de la kongresanoj. Nome en la stacidomo estos starigita filia sekretariejo, kiu dum la unuaj tagoj de la Kongreso laboros seninterrompe tage kaj nokte tiel, ke ĉiu alveninto tuj post eliro el la vagono ricevos necesajn informojn kaj adreson de sia loĝejo, por ke li povu tuj iri aŭ veturi al sia loĝejo. Ripozinte iom en la loĝejo, la kongresano venos en la Akceptejon, kie li ricevos ĉiujn dokumentojn.

La utilo kaj preferindeco de tiu aranĝo estas tie evidenta, ke ne ŝajnas al mi necese, ĝin komentarii.

Multaj kongresanoj volas jam longe antaŭ la Kongreso scii la nomojn de la partoprenontoj. Por kontentigi tiun postulon, la Komitato publikigos regule ĉiumonate la liston de la aliĝintoj. La unua listo aperos en la maja numero de *Pola Esperantisto.*

La oficialaj eldonaĵoj (du glumarkoj kaj poŝtkarto) de la Organiza Komitato estas tre atentindaj kaj rekomendindaj, ĉar ili estas faritaj laŭ projektoj de eminentaj pentristoj, S-roj Dro St. Eliasz Radzikowski, E. Kazimirski kaj H. Uziemblo. La poŝtkarto prezentas la dion de suno kun grupo de ĉevaloj (laŭ fragmento, trovita de H. Schliemann en Iliono) kaj la tuto estas tre lerte alfarita al la ideo de Esperantismo.

La prezoj de la cititaj eldonaĵoj estas troveblaj en aliĝilo, aldonita al tiu ĉi numero.

Espereble nun, kiam la definitivaj aliĝiloj kun ĉiuj necesaj informoj jam estas eldonitaj, la esperantistaro kaj precipe la germanaj samideanoj ne plu prokrastados sian aliĝon. Ili venu grandare al la Oka, kiu devas esti jubilea festo de Esperanto kaj de ĝia aŭtoro.

Napoleono.

Germana Kroniko

Ĉiuj grupoj kaj izolitaj samideanoj estas petataj, sendi al ni kiel eble plej akurate mallongajn raportojn pri sia agado kaj pri la progresoj de Esperanto en sia urbo aŭ regiono. La raportoj devas alveni ne pli malfrue ol la 25an de ĉiu monato.

Bavara Ligo. La 16an kaj 17an de Marto la bavaraj esperantistoj kolektiĝis en Nürnberg ĉe komuna kunveno. La 16an vespere la kongreso estis malfermata per propaganda kunveno. La prezidanto, S-ro Dro Orthal, povis saluti grandan anaron de aŭskultantoj. La oratoro de la vespero, S-ro Görschen, certe gajnis multe da novaj amikoj por nia afero per siaj konvinkaj klarigoj. La 17a estis dediĉita al la konferencoj. Estis priparolataj la celoj de la ligo, la nuna stato de la movado en Bavarujo kaj la plej necesa kaj plej ŝancoriĉa agado por la proksima tempo. Delegitoj el ĉiuj partoj de la distrikto ĉeestis, kaj ĉiuj certe havis la impreson, ke la nova ligo kaj ankaŭ la tuta movado en Bavarujo nun staras sur firma fundamento. La venonta kunveno okazos dum la somero en München. Al la ligo apartenas la grupoj en Altusried, Ansbach, Aschaffenburg, Augsburg (Loka Grupo, Societo, Int. Kat. Unio), Bad Reichenhall, Bamberg, Donauwörth, Erlangen, Fürth (Loka Grupo, Verda Rondo), Hof, St. Ingbert, Kaiserslautern, Kempten, Landau (Pfalz), Ludwigshafen, Memmingen, München (Esperanto-Grupo, Esperanto-Abt. der freien Studentenschaft, Esperanto-Klubo, Societo, Laborista Grupo, Societo II), Nürnberg (Loka Grupo, Laborista Grupo), Oberstdorf, Regensburg, Schwabach, Schweinfurt, Straubing, Vilshofen kaj Würzburg.

Nordalbinga Ligo. La jara ĉefkunveno de la ligo okazos la 16an de Majo (Ĉieliro) en Oldesloe. — La nova grupo en Flensburg aliĝis al la ligo.

Saksa Ligo. La estraro de la ligo nun konsistas el S-roj Dro jur. H. Arnhold-Dresden (prez.), Dro Linse-Reichenbach i. V. (vicprez.), Dipl.-Ing. von Frenckell-Dresden (sekr.), Friedr. Ader-Dresden (kas.). Komitatanoj estas S-roj Hahn-Chemnitz-Schönau, May-Frankenberg i. Sa., Otto-Plauen i. V., A. Petzold-Leipzig, Semich-Zittau, Dro Wicke-Chemnitz, direktoro Wiener-Dresden, Hugo Gerisch-Auerbach i. V., anstataŭantoj: S-roj Kraus-Kunnersdorf, Neubarth-Plauen, advokato Dro Schönwald-Leipzig, Nauck-Rodewisch. — „Esperanto-anguloj" nun aperas en multaj saksaj gazetoj: en *Reichenbacher Nachrichten kaj Tageblatt, Oelsnitzer Tageblatt, Treuener Tageblatt, Auerbacher Zeitung* kaj *Werdauer Tageblatt.* En la loka gazeto de Weinböhla la grupo aperigis adresliston de 30 eksterlandaj esperantistoj, kun kiuj la grupanoj korespondas.

*

Berlin. Mardon, la 2an de Aprilo okazis en „Industrie-Festsäle" la komuna monatkunveno de la *Esperanto-Gruparo.* Post raporto de S-ro patentadvokato Schiff pri la plej gravaj okazintaĵoj en Esperantujo dum la lasta tempo, S-ro pastro Franke parolis pri „Prophetenspruch und Zungenrede". La aŭskultantaro kun intereso sekvis la paroladon, en kiu la oratoro citis kaj klarigis diversajn paragrafojn el la Biblio, kiuj rilatas al komuna lingvo kaj al interkompreniĝo de la popoloj. Poste F-ino Pielke per kanto: *Ĉe l' puto antaŭ urbo* kaj S-ro Tarnow per rakonto de ŝerco ĝojigis la ĉeestantojn. La venonta komuna kunveno estos la 7an de Majo. — La 20an de Aprilo okazis la fondiĝfesto de la grupo *Verda Stelo.* — S-ro inĝeniero Erfurth, kursano de *Brechtsche Redner-Schule,* elektis por ekzerca parolado temon pri Esperanto. Ĉirkaŭ 40 sinjoroj aŭskultis la paroladon, kiun sekvis vigla diskuto. — *Societo „Merkur"* festis la 30an de Marto la unuan datrevenon de sia fondiĝo. Inter la pli ol 100 partoprenantoj estis anoj de ĉiuj aliaj Berlinaj grupoj kaj ankaŭ samideanoj el Potsdam, Charlottenburg kaj Neukölln. — La 10an de Aprilo S-ro William faris paroladon en *Vereinigung stenographierender Handlungsgehilfen,* la 20an en *Stenographische Vereinigung Stolze-Schrey.* La 22an de Aprilo okazis parolado de S-ro Denkewitz antaŭ Bontemplanoj, la 23an parolado de S-ro William antaŭ la gesinjoroj, kiuj estis interesitaj pri Esperanto per persona varbado de la Merkuranoj. Entute enskribis sin 58 gesinjoroj por lernado. La unua kurso komenciĝis la 29an de Aprilo. *Societo „Merkur"* ŝanĝis sian kunvenejon, do la 2 kursoj kaj la grupaj vesperoj nun okazas en *Kellers Neue Philharmonie,* Köpenickerstr. 96/97. — *Esperanto-Gruparo* intencas aranĝi la 2an de Junio, pro la 25a datreveno de la unua publikigo de nia lingvo, propagandan feston. La propaganda komitato jam vigle laboras.

Berlin-Charlottenburg. La estraro por 1912 estas: S-roj A Grohall (prez.), E. Schwarzschild (vicprez.), Carl Schulz (sekr.), E. v. Mégay vicsekr.), F-ino B. Maron (kas.), S-roj H. Münch (vickas.), H. de Luczenbacher (bibl.), Bocheneck, Krüger kaj F-ino Peters (konsilantoj). — La oficiala monatkunveno okazos de nun ĉiam la duan vendredon post la kunveno de la Esperanto-Gruparo Berlin.

Berlin-Neukölln. La *Perfektiga Lernejo por Virinoj* rekomendas en sia programo la lernadon de Esperanto. Tio estas sekvo de propaganda parolado de S-ro instruisto Ehrhardt. — La kurso, gvidata de S-ro Wittbrodt, estis fermata per amuza vespero. 30 personoj ĉeestis. Pro kelkaj ĉeestantaj neesperantistoj alternis germanaj kaj esperantaj prezentaĵoj. Per dancado finiĝis la sukcesa festo.

Berlin-Wilmersdorf. La 15an de Aprilo la grupo aranĝis propagandan vesperon, kiu estis bone vizitata. S-ro dentkuracisto Blum parolis pri la valoro de Esperanto, S-ro justeca konsilisto Krall pri la Majstro kaj lia verko. Vigla diskutado sekvis. La sukceso estas nova kurso, gvidata de F-ino Rabe. — La grupo ŝanĝis sian kunvenvesperon, kiu nun okazas ĉiulunde en „Restoracio Mehlitz", Berlinerstrasse angulo Mehlitzstrasse. Ĉiuj Berlinaj samideanoj estas invitataj viziti la grupon.

Bremerhaven. Jam de 1909 kelkaj pioniroj de nia afero penadas disvastigi Esperanton. Bedaŭrinde ĝis nun la sukceso ne estis granda. En Januaro S-ro Fricke el Bremen faris propagandan paroladon antaŭ ĉirkaŭ 60 personoj, el kiuj kelkaj partoprenas kurson.

Bromberg. S-ro Parrish faris la 18an de Aprilo paroladon, kiun ĉeestis 200 personoj. Inter ili troviĝis multaj anoj de la Komerca Ĉambro. Inter aliaj kantoj estis prezentata la ario el *Halka*, de kiu S-ro Grabowski-Varsovio afable dediĉis al la grupo du ekzemplerojn. — La 19an de Aprilo posttagmeze okazis parolado por gelernantoj. La gazetoj favore raportis.

Chemnitz. En *Königl. Gewerbe-Akademie* S-ro Dro Wicke ankaŭ dum la antaŭa jaro instruis Esperanton kiel laŭvolan fakon.

Chemnitz-Schönau. La 26an de Marto okazis kun plena sukceso la ekzameno de 35 lernejanoj, kiujn S-ro instruisto Hahn instruis pri Esperanto. Dum la tuta ekzameno instruisto kaj lernantoj parolis eĉ ne unu germanan vorton. Tio vekis la plej sinceran intereson ĉe la aŭskultantoj, inter kiuj troviĝis la eminentuloj de la lerneja kaj komunuma estraro. La infanoj estis ekzamenataj pri gramatiko, legado, konversacio kaj pri la historio de Esperanto. Prezentado de deklamoj kaj kantoj sekvis. La bona rezultato instigis la lernejan direkcion, rekomendi la daŭrigon de la ĝisnuna kaj la aranĝon de nova Esperanta klaso, por kiu sin jam anoncis 40 lernejanoj. Ĉiuj lokaj gazetoj favore raportis pri la ekzameno. — Mardon, la 16an de Aprilo S-ro Hahn propagande parolis en *Verein Technischer Beamter*. La sekvo estis, ke multaj sinjoroj anoncis sian partoprenon al la kursoj de la grupoj.

Dresden. Laŭ multoble esprimita deziro okazos en Dresden, antaŭ la Oka Kongreso, ekzameno por Esperanto-instruistoj. — La *Königlich Stenographische Landesamt* dissendis invitojn por partopreno en oficiala kurso pri Esperanto-stenografio, kiu okazos ĉiusabate en *Ständehaus*. La honorario estas 6,— Markoj. — Merkredon, la 10an de Aprilo, okazis tre bela festo. La junula grupo *En juneco nia espero* festis en „Hollacks Etablissement" la datrevenon de sia fondiĝo. La grupo konsistas el geknaboj, instruitaj pri Esperanto de S-ro Sykora, instruisto ĉe la 30a distrikta popollernejo. La 25an de Marto S-ro Sykora en publika ekzameno montris la progreson de sia Esperanta klaso. La infanoj, parte ankaŭ el la burĝa lernejo, tre bone legis, tradukis, kalkulis kaj deklamis. Ĉe la festo ili montris sian scipovon sur la scenejo, sub la gvidado de sia senlaca kaj sindona instruisto. La festĉambrego, bonguste ornamita de la lertaj manoj de l' infanoj per paperflagetoj, estis plenplena. La gepatroj kaj parencoj de la infanoj, krom tio multaj anoj de la diversaj Dresdenaj grupoj ĉeestis. La programo estis tre riĉenhava, la infanoj ludis pianon, deklamis kaj kantis. La knabinoj krom tio prezentis kanto-dancadon kaj la knaboj gimnastikon. Eĉ komedieton ili ludis: „Surprizita kaj konvinkita patro", germana-Esperanta unuakta komedio de M. Sykora. — Paskan festeton aranĝis la *Sinjorina Grupo* kaj la *Grupo de kantemuloj*. Multaj paroladoj kaj ĉarmaj surprizoj okazis, dank' al la lerta aranĝintino F-ino Lehner.

Duisburg. La laborista grupo komencis sian duan kurson sub la gvidado de S-ro J. Plos, Delegito de U. E. A. en Duisburg-Ruhrort; 15 partoprenantoj. — La estraro de la laborista grupo konsistas el S-roj Herm. Wurzler (prez.), J. Grund (vicprez.), Otto Meckelburg (sekr.), Ludw. Hettling (kas.). La kunvenoj okazas ĉiumarde en *Gambrinus*, Friedrich-Wilhelmplatz 12.

Fischeln (Kreis Krefeld). Kurso komenciĝis, gvidanto S-ro Sanders-Krefeld.

Godesberg a. Rh. *Godea* ofte aranĝas dum la bela sezono ekskursojn, per kiuj ĝi celas unue la propagandon de la lingvo, due pli bonan interkonatiĝon inter la membroj kaj trie perfektiĝon en la konversacio. La unua ekskurso okazis la 31an de Marto, la dua la 21an de Aprilo, ambaŭ al la reĝa arbaro *Kottenforst;* la tria okazos la 5an de Majo al la fama monaĥejo *Maria Laach*.

Greifswald. S-ro poŝtinspektoro O. Ricke gvidas kurson kun 20 gepoŝtistoj.

Hamburg-Altona. En la lasta kunveno de la delegitoj de la loka ligo S-ino Jenckel raportis pri la kursoj komencitaj en Februaro. Preskaŭ ĉiuj kursanoj ankoraŭ nun fidele vizitas la lecionojn. — Dum la lasta diskutvespero S-ro Curdt de la grupo *Progreso* faris paroladon pri „La danĝeroj de la vivo", en kiu li, parte humore, pritraktis la diversajn danĝerojn, kiuj minacas mortemulon. — En la sekcio Sommerhude de *Abstinenta Grupo* S-ro Ehlers interese parolis pri *la delikateco de la esprimmaniero en Esperanto.* — La estraro de la *Unua Grupo* estis invitita la 27an de Aprilo al Edmundstal, sanigejo por pulmomalsanuloj. La direkcio tre afable akceptis kaj gastigis la vizitantojn. La parolado de S-ro Cohen estis tre atente kaj danke aŭskultata de la 200 resaniĝuloj, de la kuracistoj kaj geflegantoj. Je la fino, naŭjara blinda knabino, kiu vivas en Edmundstal kaj estas instruata de blinda sinjorino, mirigis la aŭskultantaron per senerara recito de „La Feino" de Zamenhof. — Jen imitinda ekzemplo por aliaj grupoj. — *Laborista Grupo* okazigis la 27an kaj 29an de Februaro du bone vizitatajn propagandajn paroladojn. Oratoro estis S-ro Schneider de la grupo *Verda Stelo*. Sukceso: du kursoj kun 27 lernantoj. — La literaturaj kunvenoj de la nove fondita *Poŝt-Esperantista Unuiĝo* estas tre kontentigaj; ĉiuj ĉeestantoj diligente ekzercadas paroli Esperanton.

Kiel. La 26an de Februaro S-ro Wichert el Charlottenburg faris paroladon kun lumbildoj pri la kongresurboj Danzig kaj Krakovo. — La 28an de Februaro okazis la jara ĉefkunveno de la grupo. Dum la pasinta jaro la grupo aranĝis 6 propagandajn paroladojn, ĉiuj faritaj de S-ro Clementsen. La grupo nun havas 22 membrojn. S-ro ferdekoficiro L. Poock, membro de la grupo, baptis sian jaĥton „*Esperanto*".

Krefeld. *Societo Esperanto* aranĝis la 23an de Marto sian 3an fondiĝfeston en la belege ornamitaj per esperantaĵoj salonegoj de „Hotel Bellevue". La gajigaj kantoj de la koncertkantistino F-ino Clever el Düsseldorf, la komunaj kantoj, alternintaj kun deklamoj kaj humoraĵoj de la grupanoj, amuzis la ĉeestantojn. „La rabistoj" de Schiller estis prezentataj en mallongigita formo. Dancado kunigis la partoprenantojn ĝis mateno. — Nova kurso estas en preparo.

Köln-Kalk. El la anoj de kurso, aranĝita de *Societo Köln*, formiĝis memstara grupo *Kalka Esperanto-Rondo*.

Lauenburg a. E. Laŭ invito de *Lehrer- und Beamtenverein* S-ro Dro Möbusz faris tie paroladon pri Esperanto.

Lübeck. Bonan sukceson atingis *Societo Esperanto:* la estraro de la Komerca Perfektiga Lernejo decidis, de post Pasko enkonduki la laŭvolan instruon de Esperanto, se sufiĉe multaj partoprenontoj sin anoncas. — La kurso por fervojistoj, gvidata de S-ro Holdorf, finiĝis. — En la monata kunveno de la 18a de Marto S-ro Dro Möbusz parolis pri „premiosistemo de G. E. A." kaj S-ro Böbs pri „Internaciaj Respondkuponoj" kaj „Esperantista Ĉekbanko". — *Seminaria Grupo* aranĝis konkurson, kiun partoprenis 8 membroj, el kiuj gajnis libropremion S-roj W. Busch, H. Dillner kaj A. Ballhorn.

Memmingen. La 20an de Marto S-ro Dippner parolis en la komerca unuiĝo *Merkur* pri la temo „La signifo de la Esperanta lingvo por la komercistaro". En la tiea kinematografa teatro *National* oni prezentis dum unu semajno filmon pri la *Sepa.*

Münster i. Westf. La grupo decidis, ke ĉiu el la anoj faru esperantan paroladon pri iu temo, por perfektiĝi en la lingvo. S-ro Kracht malfermis la ciklon, parolante la 2an kaj 16an de Aprilo pri „Migradoj tra la Eifel-Montaro". Laŭ fotografaĵoj li rakontis pri multaj belaj lokoj, interalie pri Schleiden, Gmünd, kaj pri la pentrinda Urft-valbarilo. La 23an de Aprilo parolis S-ro Blasing pri la VIa Germana Kongreso kaj pri la vidindaĵoj de la antikva kongresurbo Lübeck.

Nürnberg. Komenciĝis laborista kurso kun 15 partoprenantoj.

Reichenau i. Sa. La 12an de Aprilo la grupo fermis sian 3an kurson por komencantoj. 8 gesinjoroj nun aliĝis al la grupo, kiu per tio atingis la nombron de 30 membroj. Nova kurso por komencantoj nur estos malfermata en Septembro, sed la perfektiga kurso daŭros dum la somero. La ekzercvesperoj okazas la unuan vendredon de ĉiu monato, vespere je la 8 1/2 en „Hotel Phönix". Krom tio la kursanoj liveras ĉiumonate hejmlaboron. Kelkaj ĉefoj el Reichenau kaj Markersdorf aliĝis al la grupo kiel subtenantaj membroj. *Reichenauer Nachrichten* favore raportis pri la diversaj okazintaĵoj en la grupo.

Rostock. La 25an de Februaro S-ro Bock, kasisto de la grupo, parolis laŭ peto de la laborista grupo en la unuiĝo *Freie Jugend* pri Esperanto. 40 personoj anoncis sian partoprenon en kurso.

Strassburg i. Els. La 19an de Marto okazis en *Schöpflinschule* publika provleciono, antaŭe anoncita en la ĵurnaloj kaj sur afiŝkolonoj. S-ro Edm. Müller lerte klarigis la simplecon de la gramatiko de Esperanto laŭ ekzemploj. Statistika kaj geografia kartoj kaj granda nombro de esperante presitaj katalogoj montris la disvastiĝon da Esperanto. Ĉeestis ĉirkaŭ 50 personoj, el kiuj sin 9 enskribis por komencota kurso, kiun gvidos S-ro Edm. Müller.

Striegau i. Schles. Post finiĝo de kurso por komencantoj, kiun gvidis S-ro Edm. Schulz el Schweidnitz, fondiĝis grupo. Prezidanto kaj oficejo: S-ro Oswald Pohl, Kohlenstr. 16. La grupo aliĝis al G. E. A.

Tarnowitz (O.-Schl.). La unua Esperanta kurso, kiun gvidis F-ino Chotzen, nun estas finita. La partoprenintoj fondis grupon, kies prezidanto fariĝis S-ro Fritz Krüger. Sekretario estas S-ro F. Büchner, Ring 1. La 30an de Aprilo komenciĝis nova kurso sub la gvidado de F-ino Chotzen.

Warnemünde. La kurson komencitan sekve de la propaganda vespero je la 16a de Marto, partoprenas 35 personoj.

Zittau i. Sa. La du kursojn, pri kiuj estis raportate en la antaŭa numero, komencis *Societo Esperanto.* Partoprenas 20 personoj.

Zoppot. *Esperanto-Societo*, sub la prezido de S-ro Dro med. Hausburg, vigle laboras por prepari la venontan kongreson. Ĉiusemajne okazas kunvenoj. — La triakta dramo de S-ro Prof. Dro Schultz: *Eberhard Ferber* (urbestro de Danzig je 1516) pro manko de konvena loko en Danzig, estos ludata (germanlingve) la 31an de Julio sur la scenejo de „Kurhaus" en Zoppot. La dramo pritraktas la malnovan malamikecon inter la grafo de Krokow kaj Eberhard Ferber. *A. H.*

Gazetaro

Multaj personoj nomas sin amikoj de ĝenerala lingvo internacia, kies enkondukon ili konsideras nepre necesa. Sed ekzistas granda diferenco en la maniero, per kiu ili montras sian intereson pri la mondlingva afero. Unuj, konvinkitaj pri la taŭgeco de nia jam ekzistanta lingvo internacia Esperanto, praktike uzas ĝin kun bona sukceso por diversaj celoj, dum aliaj konstante serĉas kaj cerbumas por trovi, laŭdire, ankoraŭ pli bonan solvon de la mondlingva demando. En tiuj ĉi klopodoj ili ofte venas al la plej strangaj ideoj, kiel ekz. S-ro J. Thöne el Wipperfürth, kiu en „*Westfälischer Merkur*", Münster i. W. (10. III.) aperigis artikolon, titolitan „La mondlingvo". La verkinto estas konvinkita pri la neceseco de komuna lingvo universala, sed li ne rigardas Esperanton kiel la solvon de la demando. Li ankaŭ ne volas reformi aŭ plibonigi nian lingvon, sed li faras alian proponon, kiun li opinias la plej bona solvo de la demando pri universala lingvo. — Kiel kutime, se iu kritikas nian lingvon, ankaŭ S-ro Thöne ne estas sufiĉe informita pri la nuna stato de nia afero kaj pri la lingvo mem. Li eĉ konsideras Volapük'on kiel ankoraŭ vivantan lingvon, se ankaŭ iom post iom malaperantan. Tute malĝusta estas la jena opinio de la verkinto: „La nomo Esperanto signifas ‚la espero'.

Verŝajne estas trompiga espero, ke iam venos la tempo, kiam la tuta unu kaj duon-miliardo da terloĝantoj parolos Esperanton. Tian sencon la vorto mondlingvo ne povas havi." Kiu tion asertas? Kompreneble estas dezirinde, ke kiel eble plej multaj homoj scipovu universalan lingvon, sed ni bone scias, ke antaŭvideble ne estos eble kaj ankaŭ ne necese, ke la tuta homaro esperantistiĝu. Ĉiam estas, kiel ankaŭ S-ro Thöne prave opinias, certaj grupoj da interesuloj, kiuj bezonas universalan lingvon kaj havas profiton el ĝia uzado. La verkinto laŭŝajne ne komprenas, ke Esperanto ne volas esti mondlingvo en la reala senco de la vorto, sed nur helplingvo. Tio estas la esenca punkto, kiun la kritikantoj ne ĉiam konsideras. — Ni ne volas detale priparoli la proponojn de S-ro Thöne, ĉar tio nur tedus la legantojn; ni kontentiĝas per la redono de lia sekvanta konkludo: „Do la mondlingvo, kiel ĝi devus esti, estus precipe izolanta idiomo, kiu jam ne havas regulojn pri vortfarado, sed nur sintakson, t. e. nur ankoraŭ kelkajn regulojn pri la lokigo de la vortoj, per si mem ne ŝanĝeblaj en la frazo. Ĉiuokaze sin montros, ke mondlingvo, kiu efektive devas respondi ĉiujn rajtigitajn postulojn, devus aspekti esence alie, ol la Esperanto-revuloj ĝin imagas." — Kiu konsiderus serioza la artikolon de S-ro Thöne, povus veni al la opino, ke liaj proponoj pri sole taŭga mondlingvo estas vere geniaj. Laŭ tio nia Majstro Zamenhof ŝajnas esti mallertulo, ke li por sia lingvo ne trovis tiel simplan formon kiel ĝin montras S-ro Thöne. La tuta laboro de la Majstro kaj la fortaj, dudek-kvin-jaraj klopodoj por Esperanto estas vanaj, kaj ree ni devas komenci lerni kaj disvastigi la novan lingvon, kiun S-ro Thöne espereble baldaŭ — por ne perdi tro multe da tempo kaj forto — ellaboros. Ni konsilas al li, tuj post la finkonstruado de sia lingvo antaŭmeti ĝin al la asocio por fondo de mondlingva oficejo en Bern. Ĉar la lingvo „Ideal" de S-ro Thöne sendube estos la *non plus ultra* de la helplingvoj internaciaj, la asocio certe ĝin akceptos kiel efektive plej bonan solvon de la grava demando, kaj ĝi nur bezonos proponi al la fondota oficejo tiun ĉi unu sistemon. Per tio ĝi ŝparos multe da laboro kaj evitos longajn diskutojn. *Probatum est!*

Por la legantoj, kiuj ne konsentas pri la propono ĵus priparolita, sed ankoraŭ ĝojas pri la disvastiĝo de Esperanto, ni nun citos kelkajn propagandajn artikolojn el germanaj gazetoj.

Neckar-Zeitung, Heilbronn (14. III.): Die Weltsprache Esperanto (La mondlingvo Esp.). La nenomita verkinto montras la necesecon de internacia helplingvo kaj donas mallongan priskribon de la gramatiko de Esp. Bedaŭrinde la intermetitaj esperantaj vortoj vidigas diversajn preserarojn, kiuj malbone influas la tekston.

Volksfreund, Karlsruhe (1. III.): S-ro Ernst Schimek priparolas en interesa artikoleto „Eine Kulturbewegung" (Kulturmovado) la malfacilaĵojn, kiujn nia lingvo jam parte forigis kiel internacia komprenilo, kaj kiujn ĝi en ankoraŭ pli alta grado forigos, se ĝi iam estos oficiale enkondukita. Li turnas sin per siaj linioj precipe al la laboristoj, por havigi al ili la ĝustan ideon pri internacia helplingvo.

Ludwigsburger Zeitung, Ludwigsburg (11. III.): „Esperanto", mallonga propaganda artikolo, celanta varbi interesulojn por nia lingvo. Publikigita ĝi estas de la Esperantogrupo en Esslingen.

Straubinger Tageblatt, Straubing (9. III.), enhavas noton de la tiea grupo, kiu okupiĝas pri paragrafo el artikolo de S-ro Dro Kliemke, publikigita en „*Der Vortrupp*". (Komparu G. E. 2 A, p. 24.) La grupo mencias kelkajn okazintaĵojn el la Esperantomovado, kiuj pravigas la dirojn de Dro Kliemke.

Wernigeröder Zeitung und Intelligenzblatt, Wernigerode (29. II.): Samideano W. Neurath montras la plej novajn progresojn de U. E. A. kaj rakontas pri okazintaĵoj, ĉe kiuj nia universala asocio jam faris valorajn servojn.

Wochenschrift für Aquarien- und Terrarienkunde, Braunschweig (No. 11, 12. III.), aperigis alvokon, Esperante kaj germane redaktitan, de S-ro Richard Bock, Rostock. La alvoko celas utiligi nian lingvon por la internacia interŝanĝo de ideoj kaj spertoj pri akvarioj kaj terarioj. Ĉiuj esperantosciantaj amikoj de tiuj ĉi fakoj estas petataj sendi sian adreson kaj tiujn de interesuloj al la alvokinto, Rostock i. M., Göbenstr. 15.

En la sama gazeto (No. 12, 19. III.) S-ro Bock publikigis artikolon, kiu atentigas la legantojn pri eblaj servoj de Esperanto por la internaciaj rilatoj de la amikoj de la du nomitaj fakoj. S-ro Bock ankaŭ priparolas siajn laborojn, kiuj celas atingi la internacian interŝanĝon de ideoj pri ambaŭ fakoj. Ni esperas kun li, ke liaj klopodoj estos rekompencataj de plej bona sukceso.

„Ĉu Esperanto estas sensencaĵo?" Al ĉi tiu demando *Straubinger Tageblatt*, Straubing (27. III.) dediĉas longan artikolon; ĝi estas detala raporto pri parolado, farita de S-ro prefekto Kraus en Straubing. Treege favore la gazeto priparolas la paroladon kaj fine konkludas, ke Esperanto certe ne estas sensencaĵo, sed grandioza ideo kaj afero, kiu meritas la atenton de ĉiu progresema homo. Per entuziasmaj vortoj la gazeto rekomendas la studon de nia lingvo.

Saarbrücker Volkszeitung, Saarbrücken (9. IV.) enhavas artikolon pri „Universala poŝtmarko", en kiu troviĝas paragrafo, interesa por ni esperantistoj. La artikolo pritraktas la klopodojn, kiuj jam estas faritaj por la enkonduko de internacia poŝtmarko, kiu treege faciligus la poŝtajn interrilatojn de ĉiuj landoj. Interalie ankaŭ estas priparolata la tiurilata propono de Patro Joh. Hagen, direktoro de la Vatikana Observatorio en Rom. La verkinto diras pri tiu ĉi praktika propono: „Por ebligi la internacian poŝtmarkon, oni ja bezonas, laŭ Hagen, ankaŭ universalan monsistemon, sed tute ne la efektivan cirkuladon de komune akceptita universala monero. Sufiĉas la teoria monunuo por nura kalkulado. Por tio Hagen proponis la spesmilan sistemon de la esperantistoj, kiu ĝis nun estas la sola ĝenerala monsistemo kaj jam multe estas uzata de la esperantistoj ĉe la vendado de libroj kaj gazetoj kaj ĉe iliaj monaj kaj komercaj interrilatoj." Certe estas rimarkinda fakto, ke nia monsistemo jam trovas tian atenton. Sendube la spesmila sistemo bonege taŭgas kiel teoria monunuo por la universala poŝtmarko, same kiel ĝi jam sufiĉe pruvis sian taŭgecon en ĉiuj aliaj rilatoj.

Pri aliaj interesaj artikoloj ni raportos en la venonta numero. *Argus.*

Internationale Esperanto-Bewegung

Wie in der letzten Nummer schon kurz mitgeteilt wurde, hat die Esperantosache einen sehr eifrigen und warmen hohen Protektor, den Prinzen Andreas Em. Kopassis verloren, der einem elenden Meuchelmörder zum Opfer fiel. Der Prinz sowohl wie seine Gemahlin hatten von Anfang an der Esperantobewegung sehr wohlwollend gegenüber gestanden. Sie erlernten nicht allein beide die Sprache, sondern übernahmen auch das Protektorat über die dortige Vereinigung. Auf ihre Veranlassung wurde die dortige Esperantozeitung in der Staatsdruckerei hergestellt. Der Prinz war es auch, der es durchsetzte, dass Esperanto in allen Schulen von Samos offiziell eingeführt wurde, und so ist die Insel Samos das erste europäische Staatswesen mit offiziellem Esperanto-Unterricht. Mit den Samideanoj von Samos, die am schwersten von dem Verluste getroffen werden, trauert die ganze Esperantistenschaft.

Germana Esperantisto esprimas al ŝia princina moŝto kaj al la princa familio, same al la Samos'aj esperantistoj plenkoran kondolencon!

Das *Oficiala Bulteno* der T E K A fordert schon jetzt die esperantosprechenden Aerzte auf, ihre Teilnahme am internationalen Aerzte-Kongress, der im Jahre 1913 in London tagen soll, dem Sekretär mitzuteilen und zugleich auch ihrem Wunsche Ausdruck zu geben, dass wieder, wie vor 5 Jahren in Budapest, eine besondere Abteilung für Esperanto gebildet werden möge. Zugleich wird berichtet, dass schon eine Reihe von Aerzten nicht allein ihre Teilnahme, sondern auch Vorträge, die sie in Esperanto halten wollen, angemeldet haben. Hoffentlich wird es gelingen, bis dahin eine Anzahl neuer Mitglieder zu gewinnen und auch die leidige Zeitungsfrage endlich geschickt und dauernd zu erledigen, damit wie früher ein geeignetes Propagandamittel den Werbenden zur Verfügung steht.

Mit grosser Freude werden alle Esperantisten es begrüssen, dass die *Scienca Revuo* unter dem Titel „*Scienca Gazeto*" neu erstanden ist und jetzt im Verlage von Hachette & Co. in Paris erscheint. Die Redaktion hat S-ro Verax übernommen. Die weltbekannte Esperanto-Firma und der Name des Redakteurs bürgen dafür, dass diese so geschätzte und vielgelesene Zeitschrift in guten Händen ist und ihre Zukunft auch von Dauer sein wird. Wir freuen uns, dass sich unsere Notiz in der vorigen Nummer so rasch bestätigt hat; die Freude des „*Idano*" ist in der Tat nicht von langer Dauer gewesen. Ob er nun wohl auch über das Wiedererscheinen berichten und seine Bemerkung von der Nichtwissenschaftlichkeit der Esperantisten korrigieren wird? Vielleicht! Denn auch *Scienca Gazeto* ist ein Esperanto-Blatt und in Ermangelung eines geeigneten Idozugmittels wird ja neuerdings wieder tapfer Esperanto herangezogen, um Vorspanndienste zu leisten.

Dass Esperanto doch nicht so ganz unwissenschaftlich zu sein scheint, wenn man nicht absolut nur durch die Idobrille zu sehen gezwungen ist, dafür zeugt neuerdings wieder das Vorgehen des *Inspecteur de l'Académie de l'Oise*, der alle Lehrer seines Bezirks öffentlich auffordert, Esperanto zu lernen, damit sie es später ihren Schülern wieder lehren können.

Europa.

Oesterreich-Ungarn. In Franzensbad wusste man vor $1^1/_2$ Jahren kaum noch etwas von Esperanto, als der k. k. Eisenbahnsekretär S-ro Hecht nach dort versetzt wurde. Dieser widmete seine freie Zeit ganz der Verbreitung des Esperanto. Mit grosser Geschicklichkeit verstand er es, alle, selbst frühere Gegner, für die Sprache zu interessieren und jede Gelegenheit auszunützen. So konnte er im Januar 1911 eine Gruppe mit 65 Mitgliedern, d. i. 3,5 % der ganzen Bevölkerung, gründen. Mit diesem örtlichen Erfolge nicht zufrieden, verlegte er seine Tätigkeit auch nach Eger. Er hielt dort in der Volksbibliothek einen Vortrag, und obgleich in jener Zeit dort gerade auch anderweitig viele Vorträge von bedeutenden Männern gehalten wurden, war der Propaganda-Abend so besucht, dass kein Platz mehr im Saale zu bekommen war. Alle bis dahin der Sprache entgegengebrachten Zweifel wurden gehoben, und am Schluss des Vortrages meldeten sich 80 Personen zum Kursus, bei dessen Beginn sich die Zahl auf 123 vermehrte. Hier zeigt es sich einmal wieder, was ein tätiger und geschickter Propagandist zu leisten vermag! Solche Vorkämpfer sind der Sprachverbreitung nützlicher als Erörterungen lingvistischer Spitzfindigkeiten, an denen sich ja auch in Esperantokreisen einige mit Vorliebe ergötzen. — In Reichenberg (Böhmen) existiert seit 1909 die *Grafista internacia unuiĝo*, die von Ferd. Kaulfers als die erste Oesterreichische Arbeiter-Esperantogruppe gegründet wurde. Sie hat sich die Aufgabe gestellt, Esperanto besonders in den Arbeiterkreisen des graphischen Gewerbes zu verbreiten. — In der Landwirtschaftlichen Mittelschule in Kaaden begann im Februar ein Kursus, an dem sich 54 Schüler und viele Angestellte beteiligten. Die Teplitzer Gruppe veranstaltete im Hotel „Bellevue" in Eichwald einen Propagandavortrag, den Dr. Freisinger hielt. Der Vortrag war vom Bürgermeister, von vielen Fabrikanten und Ingenieuren, sowie auch sonst von den besseren Kreisen stark besucht. An den Vortrag schloss sich gleich ein Kursus, und im März wurde ein zweiter eröffnet. — Auch in Weiskirchlitz und Zuckmantel, sowie in Teplitz und seinem Vorort Schönau erzielte die Teplitzer Gruppe schöne Erfolge. — In Warnsdorf arrangierte die Gruppe eine Dauerausstellung von Postkarten. Die dort erscheinende *Oesterreichische Volkszeitung* bringt bereitwillig Artikel in und über Esperanto. Stille Arbeit der Gruppe überwindet dort alle Hindernisse. — In Triest hatte die Gruppe im Februar ihre Jahresversammlung, auf welcher über die höchst erfreuliche Tätigkeit im verflossenen Jahre berichtet wurde. In 10 Kursen wurden ungefähr 600 Personen unterrichtet, die sämtlich am Schlusse der Kurse die Sprache zur Genüge verstanden und auch sprachen. — In Capodistria schloss S-ro Cossaro den ersten Kursus mit einer Ansprache. Unter den vielen Gästen, die zugegen waren, befand sich auch der Bürgermeister, der im Namen seiner Mitbürger versprach, der Esperantobewegung nach Möglichkeit zu helfen. — Nachdem die beiden grossen ungarischen Esperanto-Vereinigungen *Hungara Esperantista Societo* und *La Verda Standardo* sich zur

Hungarlanda Esperanto-Societo zusammengetan haben, fühlen sie sich stark genug, den ersten ungarischen Esperanto-Kongress zu veranstalten, der in Budapest kurz nach dem Oka, gleichzeitig mit dem 3. Internationalen Kongress der katholischen Esperantisten, stattfinden soll.

Russland. In Finnland erscheint jetzt wieder regelmässig *Finna Esperantisto*, dessen Redaktion S-ro A. Sandström übernahm. Es wurde ein Garantiefonds gezeichnet, so dass in Aussicht steht, dass das fernere Erscheinen des Blattes gesichert ist, zumal dasselbe von jetzt ab in Finnisch, Schwedisch und Esperanto herausgegeben wird. Für den Garantiefonds zeichnete man in einer Klubzusammenkunft für 2 Jahre je 800 M. — Trotzdem die dortigen Esperantisten seit Sommer 1910 kein eigenes Blatt hatten, war die Esperantobewegung, wenn auch nur langsam, so doch beständig fortgeschritten. In Helsingfors kam die Gesellschaft „*La Polusstelo*" jede Woche regelmässig zusammen. — Auch unter der Studentenschaft regte sich die Bewegung, es wurden Kurse gegeben und Ausflüge in die Umgebung gemacht. In Uleaborg hat F-ino Elli Ahlström sehr eifrig für unsere Sache gewirkt. Zunächst gab sie nur an einzelne Privatunterricht; im letzten Winter bekam sie jedoch einen öffentlichen Kursus zustande und erhielt auch vom Rektor des Lyzeums die Erlaubnis, den Schülern Unterricht zu erteilen. — Die Tageszeitung *Kalava* in Uleaborg brachte einen langen und günstigen Artikel über Esperanto. — Auch in Rantsila und Sodankylä, den nördlichst gelegenen Orten von Finnland, wurden Kurse abgehalten. — In Abo beschäftigen sich nur wenig Erwachsene mit Esperanto; dort liegt die Propaganda meist in jüngeren Händen. Die Jugendgruppe *Esperanta Grajneto*, die 1910 gegründet wurde, hat jetzt etwa 100 Mitglieder. Besonders hervorzuheben ist, dass die Tageszeitungen sich sehr für Esperanto erwärmt haben und bereitwilligst Artikel über Esperanto bringen und hierdurch mit für Propaganda sorgen, so die *Turun Sanomat, Sosialisti* und *Usi Aura*. — In Borga hielt Ende März S-ro Parrish seinen Vortrag, für dessen Garantiefonds zum Teil der Schwedische Klub, zum Teil die Handelskammer eintrat. Durch ein Versehen war der Brief, der die Ankunft des Herrn Parrish anmeldete, nicht rechtzeitig eingelaufen, so dass keine genügenden Vorbereitungen getroffen werden konnten. Trotzdem war der Besuch des öffentlichen Vortrages, der im Hause der Feuerwehr stattfand, gut. Ein zweiter Vortrag vor der Handelskammer hatte sich ebenfalls regen Zuspruchs zu erfreuen. — Auch in Kotka ist die Gruppe sehr tätig. Von einem Kursus, der mit 80 Teilnehmern begann, blieben 30 bis zuletzt; der Kursus wurde mit einem Propagandaabend geschlossen. — Die Esperantogruppe der Studenten des Psychologisch-neurologischen Instituts in Petersburg arrangierte einen Ausflug nach Finnland und besuchte die Städte Viborg, Imatra und Helsingfors, wo sie überall von den finnischen Esperantisten freudig aufgenommen wurde. Auf dem in Helsingfors veranstalteten Empfangsabend waren Esperantisten aus 6 verschiedenen Nationen vertreten. — In Kemi, wo auch eifrig gearbeitet wird, hielt S-ro Parrish ebenfalls seinen Vortrag. Die Samideanoj de *La Norda Suno* in Kemi erbieten sich als Führer, wenn Esperantisten Lust haben, sich die Mitternachtssonne anzusehen. — In Tiflis wurde in dem *Belarta Literatura Salono* bei einer von den Redaktionen der armenischen Zeitungen *Ahbjur* und *Tazar* veranstalteten Jahrhundertfeier für Liszt und 80jährigen Gedenkfeier für den armenischen Schriftsteller Nalbandjan Esperanto in der verschiedensten Weise vorgeführt. Die armenische grosse Handelszeitung *Surhandah* bringt wöchentlich regelmässig Artikel über Esperanto.

Schweden. In Boras hielt S-ro Parrish im März seinen Lichtbilder-Vortrag mit glänzendem Erfolge. Lange vor dem Beginn des Vortrags war der zirka 600 Personen fassende Saal vollkommen gefüllt; viele mussten wieder fortgehen, weil kein Platz mehr war. Es war eine grosse Freude für die kleine, nur 14 Mitglieder zählende Esperantogruppe, die wegen des Gelingens des Versuchs sehr in Sorge war, dass er einen so vollen Erfolg brachte, da auch hier wieder vor einem grossen Publikum die praktische Verwendung des Esperanto gezeigt und allseitig anerkannt wurde.

Amerika.

Vereinigte Staaten. Die Stadt Tacoma, von der wir schon einmal berichteten, dass sie Esperanto zur Propaganda benutzt, veranstaltet alljährlich einmal eine grosse Karnevalsfestlichkeit im *Licea Amfiteatro*, zu dem die Menschen von nah und fern zusammenströmen. Dieses Fest wird jedesmal mit einem neuen Namen belegt. In diesem Jahre waren auch die Esperantisten aufgefordert, sich am Wettbewerb zu beteiligen, und sie erhielten den ersten Preis auf „*Montamaro*", eine treffende Bezeichnung, da T. zwischen dem Berge Tacoma und dem Meere liegt. Auch ein *Montamaro-marŝo* wurde komponiert. Die Annahme dieses Esperantonamens ist eine grosse Propaganda für unsere Sache, da man in allen Zeitungen von Usono darüber berichtete und man überall von Montamaro liest und hört. Auch die obenerwähnte Propaganda für die Stadt durch Esperanto hatte schon Erfolge. So verweilt augenblicklich S-ro *Van Twisk* aus Rotterdam dort, um die dortige Kückenzucht-Industrie zu studieren. Er wurde mit grossen Freuden besonders von den Esperantisten begrüsst, und auch der *Commercial Club*, der die Esperanto-Propaganda einleitete, ist mit dem Erfolge so zufrieden, dass er jetzt unseren Samideano Wendell als Esperantisten in sein Propagandakomitee berufen hat. Auch die *Tacoma Daily News* berichtet über diesen Erfolg und konstatiert mit Vergnügen, dass T. die erste Stadt ist, die eine Esperanto-Hühnerzucht-Industrie hat. — In der *American Astronomial Society* in Washington sprach S-ro Loud aus Colorado Springs über das Thema: „Kann Esperanto den Astronomen eine Hilfe gewähren?" — In der *Indianapolis News* ist eine interessante Entscheidung veröffentlicht, die das dortige Patentamt getroffen hat, dass Esperanto eine lebende Sprache sei. — In der Dezembernummer des *Christian Socialist* in Chicago erschien ein vorzüglicher Artikel über Sozialismus und Weltsprache, der eine Unmenge von Anfragen über Esperanto bei dem Esperanto-Institut in Washington zur Folge hatte. — In North Platte gab vor kurzem die örtliche Vereinigung der Presbyterianer ein sehr erfolgreiches Fest für ihre Esperanto-Abteilung, verbunden mit einer Ausstellung von Esperantosachen. — In Barre sprach S-ro Stangan im *Athena Clubo* über Esperanto; die Zuhörerschaft zeigte reges Interesse. — Neue Gruppen wurden gegründet

in: Camden, New Haven, Ithaca, Erie, Lumberton, Detroit, Prairie City (Iowa), North Platte (Grupo de virinoj), Wallowa, Blais, Alchinson, San Diego, Joseph und in New-York in der *Francisco Ferrer Asocio.*

Kuba. In Habana wurde ein *Informa Oficejo* für Esperantisten (Lonja del comercio, ĉambro 423) eröffnet, wo alle Kuba besuchenden Esperantisten willkommen sind und jede gewünschte Auskunft erhalten.

Asien.

Arabien. Aus Bagdad berichtet unser eifriger Propagandist S-ro Sprotte, dass auf der *Haldea Lernejo* alle Lehrer auf Anregung ihres sehr eifrigen Direktors Mancôr Kyriakos Esperantisten wurden. Ferner nahm die *Hebrea unuiĝo Otomana* Esperanto als offizielle Sprache an. Das Sprachinstitut *Dar el Alsine* stellte der *Bagdada Esperanto-societo* ihr Vereinshaus zur vollen Verfügung.

China. Prof. S. C. Soong, der Vorsitzende der Esperantogruppe in Changchowfu, ist ein Opfer seines Eifers für Esperanto geworden. Er wurde ermordet, da man ihn als Esperantisten für einen Revolutionär hielt. Der Vorsitzende der Esperantovereinigung in Mugden, S-ro Vu, entging dem gleichen Schicksal nur dadurch, dass er sich versteckt hielt. Auch er wurde verfolgt, weil er Tolstoj und Esperanto verehrte und deshalb als ein Revolutionär angesehen wurde. O sancta simplicitas!

Sibirien. In Tomsk war auf einer kleinen Ausstellung für Kinderbücher auch eine Abteilung für Esperanto. Ebenso werden dort in 2 Kiosken, auf die genügend grosse Plakate die Aufmerksamkeit der Besucher lenken, Esperanto-Bücher und -Zeitungen öffentlich zum Verkauf ausgeboten. Auch hier hat jetzt die russische Aufsichtsbehörde, die früher sich weigerte, die Statuten der dort gegründeten *Esperantista Societo* eines Formfehlers wegen zu genehmigen, den wieder eingereichten, umgeänderten Statuten die Genehmigung erteilt.

Australien.

Schöne Resultate sind die Folgen des ersten Australischen Esperanto-Kongresses. Zunächst ist es die Zusammenschliessung der dortigen Vereine zu der *Aŭstralia Esperanto-Asocio*, deren Zeitung vom Staate erhalten wird. Die Esperantisten gelobten, treu am Fundament zu halten und die Fähigkeit, Unterricht zu erteilen, von einem Examen abhängig zu machen. Sehr viel tragen sämtliche Tageszeitungen zur Verbreitung des Esperanto bei, da durch ihre Berichte über den Kongress, über die Aufgaben des Esperanto, seine Zwecke und Ziele, im ganzen Lande, von einem Ende bis zum anderen, eine grosse Propaganda für die Sprache gemacht wurde. Dem Oberbürgermeister von Adelaide, dem Unterrichtsminister und dem Oberschulrat wurde der grüne Stern am Rock befestigt; sie versprachen, ihn mit Vergnügen als Andenken an diesen denkwürdigen Tag des ersten Australischen Esperanto-Kongresses zu tragen. So sind sie mit der Esperantosache gleichsam verbunden. Man hofft, hierdurch auch für die Zukunft Erfolge für die Sache zu erreichen. — Der 2. Australische Esperanto-Kongress wird im Oktober in Melbourn stattfinden. Das *Sydney Tourist Bureau* hat eine Serie illustrierter Postkarten mit Esperantotexten herausgegeben; ein offizieller Brief von *The United Clerks' Association of Australia* erbat sich genauere Auskunft über Esperanto. *Dr. A.*

William Stead †.

La terura katastrofo de la „*Titanic*", kiu plenigis la mondon je funebro, forprenis de Esperanto unu el ĝiaj plej potencaj amikoj. Granda estis en la tuta mondo la malĝojo, kiam oni eksciis, ke la eminenta ĵurnalisto, pacifisto, homamanto William Stead estas inter la malaperintoj.

Al li la plej grandaj kaj belaj tuthomaraj celadoj ŝuldas multon, ĉar li estis la entuziasma partiano de ĉiuj entreprenoj, kiujn li opiniis utilaj por la plej alta bono. Kaj kia partiano li estis! Li timis nek mokojn, nek insultojn, kiam lia konscienco ordonis al li agi, paroli aŭ skribi. Li estis arda batalanto, sentima entreprenanto, neniam laca laboranto. Tiaj homoj havas malamikojn, sed ili atingas multon. Tion Stead spertis.

Lia influo kiel direktoro de la *Pall Mall Gazeto* estis granda por la politiko en Anglujo kaj havis gravan ehon ankaŭ en eksterlando. La duan parton de sia vivo li dediĉis al sia fama *Review of Reviews*, per kiu li helpis la disvastigon de tiom da grandaj ideoj. Dank' al tiu revuo nia Esperanta afero rapide enradikiĝis en Anglujo kaj varbis al si publikan favoron. Sed W. Stead ne kontentiĝis per publikigo de artikoloj por Esperanto; kiel praktika homo li tuj komprenis, ke la unua venkota malfacilaĵo estas la aperigo de bonaj lerniloj, ĉar en la komenco neniu eldonisto volas ion riski por afero nekonata kaj nepopulara. Li do prenis sur sin la eldonon de la unuaj verkoj por Angloj, interkonsente kun la firmo Hachette, kiu ankaŭ tiam faris la unuan grandan paŝon en Francujo. De tiam la progresoj de Esperanto estis rapidaj en ambaŭ landoj.

Parolante pri la agado de W. Stead por nia lingvo, oni ne povas ne mencii tiun de lia fidela kunlaborantino, Fraŭlino Lawrence, bone konata de la tuta Esperantistaro, kaj en kiu S-ro Stead havis sian plej valoran helpantinon.

Kiel privata homo S-ro Stead estis simpatia, ĝentila kaj interesa. Mi havis la privilegion konatiĝi kun li dum la kongreso en Boulogne (1905) kaj longe interparoli kun li pri nia afero. Lia klara juĝo, liaj trafaj rimarkoj akompanataj de afabla, bonhumora rideto min ĉarmis.

Ni ne povas tie ĉi paroli pri la vastega agemo de William Stead, ni bezonus multajn paĝojn kaj cetere ĉiuj gazetoj pli-malpli detale raportis pri ĝi. Ni nur volis atentigi precipe pri lia laboro por Esperanto.

Al lia familio, al lia sindona kunlaborantino Fraŭlino Lawrence, al Review of Reviews, *Germana Esperantisto* esprimas sian tutkoran simpation, partoprenante en la doloro, kiun ili tiel maldolĉe sentas.

J. B.

Unlautere Ido-Propaganda.

Die salbungsvollen Worte, mit denen sich Herr Schneeberger in seinem Organ *Idano* und in seinen Briefen an Esperantisten immer als Freund des Friedens und als Befürworter der Einigung beider Systeme hinstellt, werden in der Praxis selbst von seinen eigenen Anhängern nicht für ernst genommen. Wir Esperantisten sind ja längst davon überzeugt, dass alles

schöne Gerede der Idistenführer meist eitel Lug und Trug ist, nur dazu bestimmt, für unsere nichteingeweihten Sprachfreunde als Blendwerk zu dienen und sie über den wahren Stand der Dinge hinwegzutäuschen. Ein neuer Beweis für diese Tatsache ist das nachfolgende Stückchen, das sich jüngst einer der Schweizer Ido-Führer erlaubt hat, und das sich würdig den bisherigen unlauteren Machenschaften jener Herren anreiht. Es möge wiederholt zur Warnung derjenigen Esperantisten dienen, die immer noch naiv genug sind, dem theoretischen Phrasenschwall der Idogrössen Glauben zu schenken. Doch zur Sache.

Im *Wochenblatt des Bezirks Uster* b. Zürich (9. IV. 12) und in der *Schweizerischen Bürgerzeitung* (6. u. 7. IV. 12) erschien das nachstehende Inserat, bei dem die Ueberschrift in auffallend grossen Lettern gesetzt war:

ESPERANTO

Wer seine Adresse bis zum 10. April 1912 unter Chiffre **L. 4511** an **Postfach 20008 Zürich** einsendet, erhält **gratis** ein vollständiges **Lehrbuch des Esperanto** zugesandt. Rückporto gefälligst beilegen.

Diejenigen, die sich auf dieses Inserat hin meldeten, erhielten auch ein Esperanto-Lehrbuch, aber — zugleich noch etwas anderes, nämlich ein Ido-Lehrbuch, verschiedene unrichtige Ido-Flugschriften, sowie einen Zettel folgenden Inhalts:

„Tit.! Beiliegend empfangen Sie das versprochene Esperanto-Lehrbuch. Ich selbst bin nun Anhänger des Ido. In Schweden, Belgien, Luxemburg und der Schweiz sind die Idisten (grösstenteils frühere Esperantisten) in der Mehrzahl, in den übrigen Ländern haben die Esperantisten vorläufig noch mehr Anhänger. Um Ihnen einen Vergleich zwischen den beiden Sprachen zu ermöglichen, lege ich Ihnen auch ein Ido-Lehrbuch bei. Senden Sie mir dasselbe gelegentlich wieder zurück, eventl. den Betrag von Fr. 1,— in Marken. Zu näherer Auskunft bin ich gern bereit.

Hochachtend

(gestempelt): Albert Noetzli,
Konradstrasse 18
Zürich."

Eigentlich wäre es überflüssig, auch nur ein Wort weiter über diese Angelegenheit zu verlieren; die nackte Tatsache spricht für sich selbst! Aber zu Nutz und Frommen der weniger Eingeweihten sei doch noch ein kleiner Kommentar zu dem edlen Vorgehen des Herrn Noetzli gegeben. Dieser Herr hat anscheinend noch ein grosses Lager von dem von ihm verfassten Esperanto-Lehrbuch, das eines der schlechtesten ist, die jemals in Esperantujo erschienen sind. Als tüchtiger Geschäftsmann, und von dem Gedanken ausgehend: der Zweck heiligt die Mittel, kam dieser findige Herr auf die Idee, den Namen Esperanto und das schlechte Lehrbuch als Köder zur Erwerbung neuer Ido-Anhänger zu benutzen. Nichts leichter als das. Der Name Esperanto ist selbst in der Schweiz so bekannt, dass jedes Kind ihn als die Bezeichnung für eine Weltsprache kennt (was man vom Namen Ido nicht sagen kann, denn er tritt aus guten Gründen fast nie allein, sondern in der Regel nur in Begleitung des Wortes Esperanto auf). Damit rechnend, inserierte Noetzli das Esperanto-Lehrbuch, weil er wohl wusste, dass mit der offenen Ankündigung eines Ido-Lehrbuches keine grossen Erfolge in geschäftlicher und propagandistischer Beziehung zu erzielen sind. In wohlzudurchschauender Absicht veröffentlichte er das Inserat vor allem in der *Schweizerischen Bürgerzeitung*, die ja zum grossen Verdruss der Idisten schon seit längerer Zeit eine wöchentlich erscheinende Esperanto-Rubrik hat und diese auch trotz aller idistischen Anzapfungen und Misskreditierungen unserer Sprache beibehält. So konnte Herr Noetzli mit positiver Sicherheit auf die sorgsamste Ausbrütung seines Kuckuckseies rechnen. Der zweite Punkt, d. h. der Versuch, die Empfänger der Sendung von der Ueberlegenheit des Ido gegenüber dem Esperanto zu überzeugen, machte auch keine grossen Schwierigkeiten, denn wenn man ein so schlechtes Esperanto-Lehrbuch wie das Noetzlische in Händen hat und daneben eine gute Ido-Grammatik (wohlverstanden: nur in bezug auf die Anordnung des Lehrstoffes!), so muss jeder Laie die Meinung erhalten, dass das System des Ido dem des Esperanto vielleicht doch überlegen ist.*) Und das war der Zweck der Uebung.

Nachdem die beiden Zeitungen, in denen das obige Inserat erschienen war, auf das unlautere Manöver des Herrn Noetzli aufmerksam gemacht worden sind, haben sie dies in ziemlich deutlicher Weise ihren Lesern zur Kenntnis gegeben. *Wochenblatt des Bezirks Uster* (16. IV.), *Schweizerische Bürgerzeitung* (16. IV.). Sehr bezeichnend ist auch, dass Noetzli wohlweislich im Inserat eine Chiffre-Adresse und nicht seinen Namen angegeben hat. Ja ja, die Maulwürfe scheuen das Licht! Aber ein smarter Geschäftsmann bleibt Herr Noetzli deswegen doch. Er ist viel schlauer als die von den Idisten so vielgeschmähten Esperanto-Verleger, und er hat ausserdem noch den Vorteil für sich, dass zur richtigen Bezeichnung seiner Praxis kein Ausdruck existiert, den man als „parlamentarisch" bezeichnen könnte!

Was sagen nun zu dieser Sache die Herren Lorenz und Schneeberger, die in ihren Polemiken mit dem Verfasser dieses Artikels immer den Mund recht voll genommen und dessen gerechte Kritik der unlauteren Ido-Propaganda als „Maulheldentum" hingestellt haben? Werden sie diese Behauptung immer noch aufrecht erhalten oder werden sie als „loyale Journalisten", die zu sein sie beständig betonen, nun auch im *Idano* über die hier behandelte unsaubere Geschichte in Entrüstung ausbrechen und über mich sagen: der Mann hat recht? Nun, ich glaube nicht daran und verlange es auch nicht. Die Herren werden sich jedenfalls in dieser Sache ebenso schweigsam verhalten wie zu Pfingsten vorigen Jahres in der idistischen Kongress-Versammlung, wo ich vom „grossen Peus" und einem Berliner „amiko", dessen Namen zu wissen ich nicht die Ehre habe, in geradezu schimpflicher Weise an die frische Luft gesetzt wurde, trotzdem ich mich absolut ruhig und korrekt verhielt, und trotzdem ich mit einem Münchener Idistenführer vorher meinen Besuch der Versammlung besprochen hatte. Damals haben die Herren Schneeberger und Lorenz

*) Ebensowenig kann der Laie beurteilen, ob die auf dem oben abgedruckten Zettel gemachten Angaben richtig sind. Wir Esperantisten wissen sehr wohl, dass wir auch in der ganzen Schweiz und in Belgien immer noch die Oberhand haben. Besonders in letzterem Lande ist vielleicht schon die im vorigen Jahre neugegründete grosse Esperantogruppe in Spaa (vordem war dort eine unbedeutende Idogruppe) grösser als die gesamte belgische Idistenschaft.

dem unliebsamen Auftritt von ferne lächelnd zugesehen.*) Und so wird es auch diesmal sein: sie werden sich schmunzelnd die Hände reiben und sich freuen über den „Erfolg", den die Ido-Sache wieder einmal durch die geschäftliche Tüchtigkeit eines der ihren errungen hat. — Oh, bemitleidenswerte Sache, die mit solch unlauteren Mitteln nach Erfolgen haschen muss! Aber es hilft alles nichts: ein fauler Kern bringt niemals Früchte!

* * *

Bei dieser Gelegenheit möchte ich hier noch eine andere Art von idistischer Propaganda streifen, die auch in dieses Thema passt.

Bekanntlich gibt es jetzt in Berlin 16 tatsächlich bestehende Esperantogruppen, die regelmässig ihre Zusammenkünfte abhalten und diese auch in den Zeitungen bekanntgeben. Auf Veranlassung des Vorstandes des Ortsverbandes Berliner Esperantogruppen werden die Sitzungsabende der einzelnen Gruppen auch in der *Berliner Vereins-Zeitung* veröffentlicht, die einen „Vereins-Kalender" enthält, in der die Sitzungen der Vereine für jeden Wochentag angegeben werden. Da nun die Woche nur 6 allgemeine Sitzungsabende hat, so ist es in Anbetracht der Zahl der Berliner Esperantogruppen selbstverständlich, dass in der Vereinsliste an manchen Tagen der Name „Esperanto-Gruppe" mehrere Male vertreten ist. Das war aber den „zahlreichen" (?) Berliner Idisten ein Dorn im Auge. Sie sannen auf Mittel und Wege, um auch den Namen Ido recht oft in der Liste erscheinen zu lassen. Und richtig, sie haben die Lösung der Aufgabe gefunden: Ido steht gross da! Zur Ergötzung der Leser gebe ich hier die Lösung zum besten, wie ich sie im Vereins-Kalender der Berliner Vereins-Zeitung vom 20. April 1912 gefunden habe. Dort stehen unter „Dienstag, 23. April" u. a. neben 4 Esperantogruppen auch die folgenden sogenannten Idogruppen verzeichnet (V = Vors., VL. = Vers.-Lok.):

Deutscher Weltsprache-Bund, (E. V.) Geschäftsst.: F. Fasse, VL Kleiststrasse 41, Nollendorf-Kasino. (9)

Ido-Centrale Berlin. Geschäftsst.: F. Fasse, VL Kleiststrasse 41, Nollendorf-Kasino. (8 1/2)

Libera Societo Ido. V A. Winkler, VL Kleiststrasse 41, Nollendorf-Kasino. (9)

Vereinigung für internationale Hilfssprache Ido. V Dr. O. Liesche. VL Kleiststr. 41, Nollendorf-Kasino.

Wer beim Anblick dieser „Vereinsliste" nicht das Lachen bekommt, ist ein unheilbarer Hypochonder. Alle 4 „Gruppen" tagen ausgerechnet an ein und demselben Tage, in ein und demselben Lokal und fast zu ein und derselben Stunde. Selbst der Deutsche Weltsprache-Bund und die Ido-Centrale, die in Berlin beide nur allein durch die Person des Herrn Fasse vertreten sind. Ja, ja, man muss es nur verstehen, es geht nichts über eine „geschickte Aufmachung"! In Wirklichkeit besteht nämlich als Gruppe in Berlin nur die „Vereinigung für internationale Hilfssprache Ido". Dies wird auch durch die in der neuesten Nummer des *Idano* befindliche Gruppenliste bestätigt, in der nur bei der vorstehend genannten Vereinigung Tag und Ort der Zusammenkünfte angegeben sind. Bei den anderen „Gruppen" hat man sich nur auf die Namhaftmachung ihrer „Vorsitzenden" (?) und deren Adressen beschränkt. Warum gibt man, wenn die dort genannten Gruppen wirklich existieren, nicht deren Sitzungslokal bekannt? Sind die Zusammenkünfte vielleicht schon so stark besucht, dass man durch Veröffentlichung derselben eine Ueberfüllung befürchtet? Dem könnte ja abgeholfen werden. In Berlin sind grosse Säle genug zu haben, und die Veranstalter des vorjährigen Ido-Kongresses in Berlin wissen doch sehr gut, dass z. B. in einem Saal der Ausstellungshallen am Zoo, wenn auch nicht für die 57 Teilnehmer am genannten Kongress, so doch aber für 300—400 andere Versammlungsgäste hinreichend Platz ist.

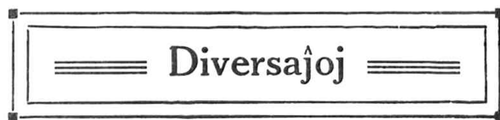
F. Ellersiek.

*) Die Idisten haben bislang in der Oeffentlichkeit nichts über den Vorfall verlauten lassen. Vielleicht geschah das Schweigen auf Veranlassung des Herrn Oettinger-Nürnberg, der einsichtig genug war, die mir zuteil gewordene Behandlung zu verurteilen und mich um Entschuldigung zu bitten.

Berichtigung!

Leider sehe ich mich genötigt, meinen Artikel „Idistische Erfolge" in Nr. 4 A des G. E. auf eine Mitteilung hin, die mir aus Barcelona zuging, in einem Punkte richtig zu stellen. „Die Behauptung," so schreibt man mir, „dass die spanische Sprachakademie die Akzente abgeschafft habe, ist eine grobe Unwahrheit!" Nur für die Fälle, wo der Buchstabe als Wort gebraucht wird, und a (früher á) — „zu", e (é) — „und", o (ó) und u (ú) — „oder" bedeutet, aber nie etwas anderes, also eine Verwechslung vollkommen ausgeschlossen ist, hat man sehr vernünftig diese unnötige Extrabezeichnung aufgehoben. — Meine Angaben waren dem „Progreso" entnommen. Da dort auf dieser Abschaffung die stolze Behauptung basierte, dass 50 Millionen Menschen Ido billigen, so nahm ich an, dass wenigstens diese Nachricht zuverlässig sei. Wenn in einer Zeitung, die stets die Sachlichkeit zu betonen pflegt, Unterlagen, die zu so weitgehenden Schlussfolgerungen dienen, nicht mehr der vollen Wahrheit entsprechen, dann weiss ich wirklich nicht mehr, was man bei solcher Redaktion überhaupt noch ernst nehmen kann.

Dr. Breiger.

Komuniko.

Bedaŭrinde ni devas sciigi al la antaŭmendintoj kaj al ĉiuj, kiuj atendis la libron, ke la

Listo de la tutmondaj asocioj, grupoj kaj entreprenoj esperantistaj (dua parto de la Esperantista Poŝkalendaro por 1912)

ne aperos pro la jena kaŭzo:

En la lasta momento, kiam la plena, de Sinjoro Dro Schramm pene kolektita materialo de la listo jam estis preta por kompostado, la direktoro de U. E. A. malpermesis al ni la publikigon de la adresoj de la Delegitoj ktp. de

U. E. A., sen kiuj nia listo ne estus kompleta kaj ne plenumus sian celon.

Ni bedaŭras la decidon de U. E. A. des pli, ke ni de post la ekzistado de la Asocio ĉiel apogis kaj helpis ĝin. En la pasintaj jaroj U. E. A. senkondiĉe permesis la publikigon de siaj reprezentantoj en nia poŝkalendaro, ĉar ĝi bone ekkonis la valoran propagandon, per tio faritan por U. E. A. De nun niaj adresaroj ĉesos aperi.

Esperanto Verlag Möller & Borel.

Konkurso de „Deutsche Warte".

La prokrastita konkurso por esperantistoj nun estas publikigita en „Esperanto-Warte", aldono al la numero de la 5a nuna de Deutsche Warte. Ni insiste atentigas niajn germanajn legantojn pri la grava konkurso, por kiu estas destinitaj valoraj monpremioj (unua premio 100 Markoj). Kiu volas partopreni la konkurson, kaj ne estas abonanto de D. W., venigu al si la supre cititan numeron, kontraŭ alsendo de 0,10 M., de la eldonejo de Deutsche Warte, Berlin SW. 48, Friedrichstr. 240/41.

An die Esperantisten Rheinlands und Westfalens.

Nur noch wenige Wochen trennen uns von dem Tage, wo die Esperantisten auf das 25jährige Bestehen der Zamenhofschen Hilfssprache „Esperanto" zurückblicken können. In diesen Wochen lässt man in Gedanken noch einmal die ganze Geschichte der Esperantobewegung an sich vorüberziehen, und man sieht, dass einer der ersten Vorkämpfer in Deutschland ein Westfale war: Trompeter in Schalke. Da müsste man eigentlich annehmen, dass auch in Westfalen Esperanto die grösste Verbreitung gefunden hätte; dem ist jedoch nicht so. Es wirkt fast beschämend, eine wie verschwindend kleine Anzahl von Esperantogruppen und Esperantisten es gerade in der Provinz gibt, wo Trompeter mit so grossem Eifer für unsere Sache gewirkt hat. Wie ich festgestellt habe, bestehen in Westfalen nur in vier Städten Gruppen, die der G. E. A. angeschlossen sind, nämlich in Hagen, Paderborn, Lippstadt und Münster; der G. E. A. noch nicht angeschlossene Gruppen bestehen in Rheine und Bochum; ausserdem gibt es noch in Dortmund, Gelsenkirchen, Ibbenbüren und Bünde mehrere Esperantisten, die sich jedoch noch nicht zu Gruppen zusammengeschlossen haben. Im Rheinland bestehen, soweit ich festgestellt habe, ausser den Esperanto-Arbeitergruppen, 12 Esperantovereine, die fast sämtlich der G. E. A. angeschlossen sind. Wie ersichtlich, ist also im Rheinland und besonders in Westfalen das Arbeitsfeld noch sehr gross. Es ist daher wünschenswert, dass in beiden Provinzen eine äusserst eifrige Propaganda beginnt. Der Esperanto-Verein Münster i. W. hat bereits mit Erfolg an verschiedenen Orten die Propagandaarbeit begonnen; doch ist es unmöglich, dass ein einzelner Verein die Propagandaarbeit in der ganzen Provinz allein besorgt, es müssen vielmehr alle Gruppen mitarbeiten. Da nun schon durch die geographische Lage Rheinland und Westfalen eng miteinander verknüpft sind, so erscheint es ratsam, dass beide Provinzen gemeinschaftlich vorgehen.

Im folgenden seien kurz einige Ratschläge für die Propaganda angeführt. Wie schon in einem früheren Artikel gezeigt wurde, ist es vor allen Dingen erforderlich, die Presse immer mehr für unsere Bewegung zu gewinnen. Es müsste ferner das Streben jeder Gruppe — ob sie nun der G. E. A. angeschlossen ist oder nicht — darauf gerichtet sein, auch in den benachbarten Städten Interesse für unsere Sache zu wecken. Und dazu bietet sich gerade in den Sommermonaten allen Vereinen gute Gelegenheit; denn gerade im Sommer sind die Redaktionen meistens nicht abgeneigt, häufiger Artikel über unsere Bewegung zu veröffentlichen. Das Ressort XIV (Presse) der G. E. A. stellt ja bekanntlich jedem Propagandisten Artikel für die Zeitungen kostenlos zur Verfügung, so dass man sicherlich nicht klagen kann, durch die Artikel zuviel Arbeit zu haben. Wie wäre es z. B., wenn am 2. Juni, als dem Tage des 25jährigen Bestehens der Esperantosprache, jede Gruppe auch an die Zeitungen der benachbarten Orte, wo noch kein Verein besteht, Artikel über Esperanto schickte? Ich gebe im folgenden eine kurze Uebersicht, wie in diesem Jahre die Propaganda in Westfalen und Rheinland zu verteilen wäre:

Bochum	bearbeitet	Wanne-Steele-Dortmund [1]),
Hagen	„	Witten-Iserlohn-Schwerte,
Lippstadt	„	Soest-Geseke-Rheda,
Münster	„	Dortmund [2])-Osnabrück-Haltern-Bünde,
Paderborn	„	Gütersloh - Bielefeld - Altenbeken,
Rheine	„	Burgsteinfurt-Gronau-Ibbenbüren,
Essen	„	Gelsenkirchen-Werden-Kettwig-
Elberfeld-Barmen	„	Schwelm-Vohwinkel-Lennep, Remscheid,
Duisburg	„	Oberhausen-Mühlheim(Ruhr)-Mörs,
Düsseldorf	„	Ohligs-Solingen-Neuss,
Köln-Mühlheim	„	Opladen-Euskirchen-Bonn [3]),
Godesberg	„	Bonn [4])-Remagen-Königswinter,
Aachen	„	Herbesthal-Eschweiler-Düren,
Krefeld	„	Rheydt-Kempen-Viersen,

usw. usw.

Wenn es jeder Gruppe gelingt, in diesem Jahr nur in einem Ort ihres Bezirks einen neuen Verein zu gründen, so würde die Zahl der Vereine in Rheinland und Westfalen Anfang nächsten Jahres doch schon doppelt so gross sein wie jetzt. Die Arbeit ist zwar gross, und es wird noch mancher Kampf auszufechten sein. Das soll unseren Eifer jedoch nicht vermindern, im Gegenteil, jeder Angriff soll und muss für uns ein Ansporn zu desto eifriger Arbeit sein. Das Ziel, für das wir streiten, ist ein hohes Ziel, ein Ziel, das der Arbeit, der Mühe wohl wert ist. Darum auf zur Mitarbeit trotz aller Gegner, endlich werden wir siegen!

Alle Gruppen Rheinlands und Westfalens werden gebeten, zu diesem Vorschlag Stellung zu nehmen.

Zuschriften an die Geschäftsstelle des Esperanto-Vereins Münster i. W., Industriestr. 14, I, erbeten. *R. Kracht, Münster i. W.*

P. S. Alle deutschen Esperanto-Zeitungen werden um Abdruck obigen Aufrufs gebeten.

[1]) Gemeinsam mit der Gruppe in Münster.
[2]) Gemeinsam mit der Gruppe in Bochum.
[3]) [4]) Gemeinsam von Köln und Godesberg.

Al la esperantistaj kuracistoj kaj natur-esploristoj.

De la 15a ĝis 21a de Septembro 1912 okazos en la historie fama urbo *Münster i. W.* kongreso de la kuracistoj kaj naturesploristoj de Germanujo. Tiu ĉi kongreso ankaŭ povas fariĝi granda propaganda festo por nia afero, se tre multaj *esperantistaj* kuracistoj kaj naturesploristoj partoprenas. Pro tio Esperantogrupo Münster i. W. tutkore petas ĉiujn *esperantistajn* kuracistojn kaj naturesploristojn, viziti multnombre la interesegan urbon Münster i. W.

Esperantogrupo Münster i. W. ankaŭ intencas aranĝi specialan grupkunvenon por la esperantistoj, venontaj tien. Ankaŭ oni aranĝos dum kelkaj kongrestagoj Esperantan ekspozicion. Estus tre dezirinde, se esperantista kuracisto ankaŭ farus paroladon pri Esperanto. Ni petas ĉiujn partoprenontajn *esperantistajn* kuracistojn kaj naturistojn, jam nun sciigi al nia grupoficejo (Adreso: Münster i. W., Industriestr. 14 I) sian partoprenon kaj eble, ĉu ili estas pretaj, fari paroladon pri Esperanto.

Samtempe ni petas ĉiujn eldonejojn, sendi al ni senpage specimenon de Esperanto-objektoj (prospektoj, katalogoj, gazetoj k. t. p.) precipe pri medicin-farmaciaj produktoj, por ke nia aranĝo fariĝu tre efika.

Kun antaŭa danko al ĉiu sendonto.

Esperanto-Verein Münster i. W. (E. V.)
Oficejo: Industriestr. 14 I.

P. S. Represo de ĉi tiu alvoko en ĉiuj Esperanto-gazetoj estas dezirata.

Avizo.

Pri la artikolo „Esperanto ĉe la franca laboristaro“, aperinta en G. E. No. 3 A., S-ro J. Habert, internacia sekretario de la „Federation Syndicale Esperantiste“, skribas al ni laŭ peto de S-ro Papillon, la defendinto de Ido en la kunveno de la Laborborso, ke neniu deziresprimo rilate la alprenon de Esperanto estis voĉdonata, kaj ke la esperantistoj ne proponis al la 1500 aŭ 1800 ĉeestintoj deziresprimon por la alpreno de Esperanto.

En propra afero.

S-ro Hodler ekskomunikis min el U. E. A. sub malvera preteksto. Sed la vero marŝos. Ĉar ne ekzistas apelacio en U. E. A., kiel en G. E. A., mi estos devigata apelacii al la ĝenerala esperanta publiko kaj tion mi faros baldaŭ. *Dro Kandt.*

Vizitu Irlandon!

Estimataj Gesinjoroj!

Certe longa tempo pasos, antaŭ ol la eŭropanoj povos viziti Irlandon tiel facile kaj malmultekoste kiel je Pentekosto 1912. Tiam okazos en Portrush la 5a Brita Kongreso, kiu jam eklogas multnombrajn esperantistojn el Granda Britujo, ĉeesti la grandan jarkunvenon kaj vidi nian belan landon.

Oni vojaĝas tra London, Hull aŭ Edinburgh, trovante en ĉiu loko samideanojn, kun kiuj oni povas vojaĝi. Kongresanoj devas preni biletojn nur al Belfast — laŭ Liverpool, Heysham, Fleetwood, aŭ Glasgow — alvenante sabaton, 25 Majo, matene. Ili veturos per speciala vagonaro al Portrush, kie ĉiuj trovos loĝejojn aranĝitajn. Okazos ekskursoj al la Giant's Causeway, Coleraine, kaj al la bela valo de Glenariff; okazos ankaŭ Esperantaj Diservoj, jarkunvenoj de la B. E. A., koncertoj, fakaj kunvenoj, ktp. — do tre interesa programo.

La tutaj kostoj, de matenmanĝo sabate ĝis vespermanĝo en Belfast marde, kiam la kongreso finiĝos, estos: Unua klaso 24 Sm., dua klaso 16 Sm. 750, tria klaso 13 Sm. 750; enkalkulitaj loĝado, ekskursoj, ktp.

Al ĉiu demando respondos tuj

(por la Kongresa Komitato)
Freemann W. Crofts, Hon. Sek.
Stacidomo. Coleraine. Ireland.

Stipendivojaĝo.

La Federacio de la Esperantistaj Grupoj de „Bourgogne“ kaj „Jura“ aljuĝis sian 3an stipendion al S-ro Poncet. La stipendiulo je la fino de Majo ekvojaĝos por viziti Svislandon, Tirolon, Aŭstrion, Moravion kaj Sudgermanlandon. La vojaĝo okazos sub la aŭspicioj de U. E. A., kaj la Esperantiaj Delegitoj estas petataj laŭeble helpi S-ron Poncet. En sia vojaĝo li celas propagandi Esperanton, pruvi la utilon de U. E. A. kaj organizi karavanon al Krakovo okaze de la 8a Kongreso. La grupoj, kiuj deziras viziton de la stipendiulo, estas petataj nepre tuj skribi al S-ro Poncet, 78 rue de l'Hôtel-de-Ville, Lyon, por interkonsenti kun li.

La Prezidanto de la Federacio:
Dejean.

Grava entrepreno!

La legantoj de G. E. bone atentu la suban cirkuleron, kiu montras novan antaŭpaŝon de nia afero en la praktiko. La atingitan sukceson ni ŝuldas al la klopodoj de nia samideano Max Gottgetreu el Hannover.

Samideanoj!

Ke Esperanto estas ne plu projekto, sed jam vivanta lingvo de vivanta popolo, tion pruvi estas la plej grava tasko por ĉiu esperantisto.

Plenumante tiun devon mi sukcesis, instigi la bonfame konatan vivasekuran kompanion Frederiko-Vilhelmo en Berlin, eldoni esperantajn prospektojn kaj iom post iom aliajn esperantajn formularojn, por enkondukiĝi per tio en la rondojn de la esperantistaro tutmonda.

Ĉu mi aspiris tiun rezultaton nur pro mia propra profito? Ho ne, male la espero, gajni per tio monon, certe estas pli malgranda, ol la ebleco, riski multe da elspezoj sen rekompenco. Sed kiel oni scias, veraj esperantistoj laboras pli fervore por Esperanto, ol pro propra utilo. Kaj ankoraŭ la esperantistaro estas en stato de milito, por kiu konate oni bezonas unue monon, due monon, kaj trie monon! Do, mi akiris la konsenton de la kompanio Frederiko-Vilhelmo, ke mi kompensu

1. al esperantistaj grupoj, kiuj peradas asekurojn ĉe Fr.-V. 5 por mil de la asekurita sumo de ĉiu perfektigita asekuro;
2. pluajn 5 por mil al la landa asocio aŭ al la Universala Esperanto-Asocio, laŭ deziro de la asekurito.

Asekuritoj, kiuj kvazaŭ izolituloj ne uzas la peron de iu grupo, povas mem ricevi la 5 por mil, sub 1 rezervitajn por la grupo.

Do, samideanoj, kaj precipe vi, germanaj esperantistoj, kunhelpu gajni monon por la grupoj kaj la landaj asocioj: asekuru mem vian vivon ĉe Frederiko-Vilhelmo kaj peradu vivasekurajn kontraktojn inter viaj konatuloj...

Pri vivasekuraj kondiĉoj, pagotaj premioj ktp. volonte sciigos vin kaj ĉiun demandonton

la ĉefa agentejo de Frederiko-Vilhelmo por Esperantujo
Max Gottgetreu,
Hannover, Germanujo, Rundestrasse 13.

Belega dokumento.

Unu el la plej fervoraj anglaj esperantistoj estas S-ro Harrison Hill, la fame konata kanthumoristo el London. Ĉie, kie li faras siajn prezentadojn, kaj ankaŭ ĉe kiu ajn alia okazo, li propagandas nian lingvon kaj samtempe la ideon pri interpaciĝo de la popoloj, ĉar li estas granda pacamanto (Komparu G. E. 4A, p. 61).

Tial estas kompreneble, ke li multe korespondas kun samideanoj pri ambaŭ temoj. Interalie li antaŭ ne longe korespondadis ankaŭ kun nia ŝatata S-ino prof. Hankel el Dresden, pri internacieco. Unu el la leteroj de S-ino Hankel li montris al Sir Vezey Strong, la iama Lord Mayor (eksurbestro) de London, kiu estas konata kiel treege fervora amiko de la Esperanta afero kaj de la pacmovado. Kortuŝita pri la letero de S-ino Hankel, li sendis al ŝi per S-ro Hill la sube presitan esprimon de amikeco internacia, kiu pruvas la grandan intereson de S-ro Strong por nia movado. Kvankam li finis sian urbestrecon, li daŭrigas siajn klopodojn pri internacieco, de kiu li estas unu el la plej fervoraj kaj fortaj amikoj.

Jen la kopio de la letero de S-ro Strong al S-ino Hankel:

„*Savage Club*", *London.* Telegr. Teleph. 2927, Gerrard.

The Savage Club,
Adelphi,
London W. C.

Februaro, la 16an 1912.

Kara kaj estimata Sinjorino!

Ĉe la frumatena horo de 1, 15 en la fama artista rondo „La Savage Club" Sinjoro Harrison Hill montris al mi vian leteron, skribitan al li la 27. 1. 12. Li tradukis por mi en la anglan lingvon tiun kortuŝantan esprimon de amikeco internacia. Vivu Germanujo! Vivu Anglujo! Vivu la nobla, sindonema Majstro Zamenhof! Esperanto floru! Dio rapidigu la kunfratiĝon de la popoloj tutmondaj.

El plena koro mi salutas vin.

Vzy Strong.

Al estimata Sinjorino
Marie Hankel.

Atentinda!

La esperantistaj biciklistoj, kiuj sendas unu Markon per poŝtmarkoj al la subskribinto, tuj ricevos tre praktikan, leĝe patentitan, por biciklistoj nepre necesan novaĵon „25", de ĉiu sendo mi pagos al bankejo Gebr. Arnhold, Dresden, por la „Zamenhof-Fondo". Tial esperantistaj biciklistoj mendu multnombre. La sendaĵoj estos kontrolataj de kelkaj grupanoj.

R. Pfennigwerth,
prezidanto de la Esp.-Grupo „*Progreso*",
Hirschfelde, Saksujo.

Alvoko!

Nia grupo intencas aranĝi ekspozicion esperantan, por konvinki la ĉi-tiean loĝantaron pri la utilo kaj la jama disvastiĝo de Esperanto. Ni ankaŭ intencas rondirigi la esperantaĵojn en la ĉirkaŭaĵo, kio certe havos grandan efikon. Tial ni petas la estimatajn gesamideanojn kaj eldonejojn pri alsendo de gazetoj, prospektoj komercaj, ilustritaj poŝtkartoj, libroj ktp. Laŭ ebleco ni dediĉos al la sendontoj ilustritajn kartojn de nia loko aŭ bildon de nia grupo. Jam antaŭe koran dankon. La esperantaj gazetoj bonvolu represi ĉi tiun alvokon.

La ekspozicia komitato:
Robert Pfennigwerth. F. Gerndt. Hans Küchenmeister.

N. B. La sendaĵojn oni direktu al „Esperanto-Grupo" en Hirschfelde, Saksujo, Germanujo.

Mitteilungen des Deutschen Esperanto-Bundes (E. V.)

Geschäftsstelle: Bromberg, Neuer Markt 8.

Auf zur Vorschlagswahl!

(Siehe auch den Artikel „Abstimmungen auf schriftlichem Wege" in der vorhergehenden Nummer.)

Als Kandidaten für den freien Posten im Beirat sind genannt die Herren:

Christoffel, Braunschweig,
Kaufmann Hoffmeister, Hamburg,
Oberlehrer Schmiedeberg, Delitzsch.

Wir fordern die Mitglieder des Bundes (die Ortsgruppen) auf, einen der Kandidaten zu wählen, und zwar zur Vermeidung einer Stichwahl sämtliche Kandidaten zu nennen, jedoch in der Reihenfolge, wie sie von der wählenden Gruppe bevorzugt werden.

Die Wahlzettel müssen **bis zum 15. Mai** in Dresden, Hauptstr. 38, eingegangen sein, und zwar bitten wir die Gruppen, die Zettel wie unten angegeben anzufertigen:

Als Mitglied des Beirats wählt die unterzeichnete Gruppe
1.) in erster Linie ....
2.) in zweiter Linie ....
3.) in dritter Linie ....
4.) in vierter Linie ....

Die Gruppe zählt .... Mitglieder und hat laut § 23 der Bundessatzungen das Recht .... Stimmen abzugeben (für je angefangene 25 Mitglieder eine Stimme).

Der Bundesbeitrag für 1912 ist eingesandt worden.

Name der Gruppe ....
.........., den .... Mai 1912.

Die Gruppendelegierten ....

Name u. Adresse d. Vorsitzenden   Name u. Adresse d. Schatzmeisters

Die Prüfung der Wahlzettel findet an einem Tage

in der Zeit vom 15. bis 20. Mai statt. Das Resultat wird in der nächsten Nummer veröffentlicht.

Deutscher Esperanto-Bund
Ressort V (Personalien).
von Frenckell,
Dresden, Hauptstr. 38.

Examina des Deutschen Esperanto-Bundes.

Da der bisherige Sekretär der Examenkommission der G. E. A., Herr F. Epstein - Hamburg, wegen Ueberlastung genötigt war, das Amt, das er bisher mit so grossem Eifer bekleidet hat, niederzulegen, so ist Herr Dr. A. Möbusz, Lübeck, Falkenstrasse 12, provisorisch damit betraut worden, es weiterzuführen. An den letztgenannten Herrn sind künftig alle Anfragen über Examenangelegenheiten sowie die Meldungen zu den Esperantoprüfungen anlässlich des 7. Deutschen Esperanto-Kongresses zu richten.

Der Vorstand.

Namen der Ortsgruppen.

Die Ortsgruppen des Deutschen Esperanto-Bundes werden gebeten, ihren Namen möglichst so zu wählen, dass daraus die Zugehörigkeit zum Deutschen Esperanto-Bunde hervorgeht, wie dies bei allen grösseren Verbänden der Fall ist. Also am besten „Deutscher Esperanto-Bund", Ortsgruppe X", evtl. mit dem gewählten Zusatz z. B. „Verda Stelo", „Antaŭen", „1912" und dergleichen. *Der Vorstand.*

Antwerpener Kongressfilm.

Der Deutsche Esperanto-Bund gibt den Film der Firma Pathé Frères gegen Leihgebühr von 1 M. ab. Anfragen sind an die Geschäftsstelle, Bromberg, Neuer Markt 8, zu richten.

Esperanto-Jubiläum.

Am 2. Juni feiert die Esperantistenschaft der ganzen Welt das 25jährige Jubiläum der Esperantosprache. Vorstand und Beirat des Deutschen Esperanto-Bundes haben beschlossen, die deutschen Gruppen aufzufordern, diesen Tag festlich zu begehen, sei es durch Vorträge, sei es durch Veranstaltung von Festlichkeiten. Gleichzeitig werden auch die Gruppen gebeten, an diesem Tage für den anlässlich des 50. Geburtstages Dr. Zamenhofs geschaffenen „Zamenhoffonds" Sammlungen zu veranstalten, um den Deutschen Bund dadurch in die Lage zu versetzen, mit neuen Mitteln für die Esperantosache zu wirken.

Der Schatzmeister:
Dr. Arnhold.

Batalo kontraŭ trompuloj.

De jaroj aŭdiĝas plendoj pri trompuloj, kiuj uzas por sia agaĉo nian sanktan aferon. La trompitaj personoj solaj ne povis fari ion kontraŭ la trompistoj, ĉar mankis al ili sufiĉe da mono, tempo kaj sperto. Ankaŭ izolitaj plendoj ne povus promesi sukceson. Tial ni decidis laŭ multaj petoj, agi por ĉiuj, respektive kunigi ĉiujn trompitajn en komuna agado. Ni tial petas ĉiujn, kiuj povas sendi al ni materialon, leterojn ktp. aŭ nur la adresojn de trompitaj personoj, firmoj, ke ili sin turnu al ni.

Ni esperas, ke ni sukcesos, ke la **trompuloj forlasos Esperantujon kiel agadkampon.**

La estraro de G. E. A.

Werbeprämien?

Aus der soeben erschienenen ersten Nummer des offiziellen Organs des Kaufmännischen Vereins zu Frankfurt a. M. „*Kaufmännische Presse*" ist zu ersehen, dass dieser Verein mit Werbeprämien gute Erfolge erzielt hat und deshalb beschlossen hat, diese Einrichtung weiter auszubauen. Es sei an dieser Stelle daran erinnert, dass auch Herr Mally in Görlitz mit Werbeprämien für den dortigen Esperanto - Verein gute Erfolge erreicht hat. Der genannte Frankfurter Verein gibt folgende Prämien:

Je eine Prämie von 100 M. für die Werbung von 25 neuen Mitgliedern.
Je eine Prämie von 75 M. für die Werbung von 20 neuen Mitgliedern.
Je eine Prämie von 50 M. für die Werbung von 15 neuen Mitgliedern.
Je eine Prämie von 25 M. für die Werbung von 10 neuen Mitgliedern.

Diese vier Preise sind als Beihilfen zu Urlaubsreisen gedacht. Ferner werden noch Prämien verteilt:

Je 1 Paar Manschettenknöpfe für Werbung von 6 Mitgliedern.
Je 1 silbernes Vereinsabzeichen (Nadel) für Werbung von 3 Mitgliedern.
Je 1 Buch fachwissenschaftlichen Inhalts für Werbung von 2 Mitgliedern.

Es werden Werbeheftchen mit Anmeldescheinen ausgegeben.

Es sei nun an dieser Stelle die Frage zur Diskussion gestellt, ob der Deutsche Esperanto-Bund eine ähnliche Einrichtung treffen soll und wie. Es wird um eine recht rege Beteiligung an dieser Diskussion gebeten, damit auf dem Danzig-Zoppoter Kongress, wo die Frage der Propaganda behandelt wird, auch diese Frage mit zur Erörterung kommen kann.

Dr. M. Kandt.

100 000 Mark-Fonds.

Neue Bausteine gingen ein von: Bürgerschullehrer E. Ulitzsch, Gera (Reuss), 1; Esperanto-Gruppe Delitzsch 1.

Zusammen mit früheren Zeichnungen:
1135½ Bausteine = **11 355,— M.**

Ausserdem Serie II (bedingte Zeichnungen):
33 Bausteine = **330,—** M.

Zamenhoffonds.

Direktor Wiener, Dresden	25,— M.
Esp.-Gruppe „Verda Stelo", Berlin . .	—,95 „
Bestand lt. G. E. 4 A, S. 64	3384,81 „
	3410,76 M.

Als **Werber für den Zamenhoffonds** (Sparmarken betr.) sind neu hinzugekommen:

Frau Professor Hankel, Dresden; E. Ulitzsch, Gera; Arno Hartenstein, Oelsnitz i. V.; Esperanto-Klubo „Abio Verda", Wernigerode; Kempe, Radebeul; Dr. A. Möbusz, Lübeck; Esperanto-Gruppe Wiesbaden.

Fondinto: J. Borel; responda redaktoro: F. Ellersiek, ambaŭ en Berlin. — Esperanto Verlag Möller & Borel, Berlin.
Presejo de Möller & Borel, G. m. b. H., Berlin.